

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Égész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal
Budapest, Bözsei-körút
5. szám.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles“ Sport-Egylet.“ az „Aradi Korcs.-Egylet „Magy. Testgyakorlók köre“ a . Beregszászi Korcsolyázó-Egylet.“ a „Bpesti, hegy-
vidéki turista-Egylet.“ a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet.“ a „Budapesti Torna-Egylet.“ a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet.“ a „Debreczeni
Torna-Egylet.“ az „Egyetemi Athletikai Club.“ „Első Magyar Vívó-Egylet.“ az „Ersekújvári Vívó- és Torna-Egylet.“ a „Fertői Csóna-
kázó-Társaság.“ a „Győri Csónakázó-Egylet.“ a „Kassai Korcsolyázó-Egylet.“ a „Kolozsvári Athletikai Club.“ a Kolozsvári „Kor-
csolyázó-Egylet.“ a „Föv. Vívó-Club.“ a „Körmendi Athletikai Club.“ a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet.“ a „Magyar-
Ovári Torna- és Vívó-Egylet.“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet.“ a „Makói Torna-Egylet.“ a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet.“
a „Lévai Torna- és Vívó-Egylet.“ a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet.“ a „Maros-Vásárh. Torna-Egylet.“ a „N-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet.“
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet.“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet.“ a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet.“ a „Nemzeti Hajós-Egylet.“ a
Neptun Budapesti Evező-Egylet.“ az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet.“ a „Ó-Budai Torna-Egylet.“ a „Pécsi Athletikai Club.“ a „Po-
csonyi Hajós-Egylet.“ a „Pozsonyi Torna-Egylet.“ a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet.“ a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet.“ a „Sátoralja-
Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet.“ a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club.“ a „Soproni Korcsolyázó-Egylet.“ a „Szabadkai torna-Egylet.“ a „Szarvasi
Korcsolyázó-Kör.“ a „Szegedi Csónakázó-Egylet.“ a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet.“ a „Szegedi Torna-Egylet.“ a „Székely-Udvarhelyi
Korcsolyázó-Egylet.“ a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet.“ a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet.“ és az „Ujvidéki kerékpár- (Bicycli-
egyesület“ a „Pápai korcsolya-egylet.“ a „Torontáli korcsolyázó- és hajós-egylet.“ „Szegedi Kerékpár-egyesület.“ „Veszprémi torna-
Egylet.“ „Tordai korcsolyázó-egylet.“ „Budapesti Torna-Club.“ „Zombolyai atletikai club“ a „Szászvárosi atletikai club“ a „Szol-
noki korcsolyázó-egylet.“ a „Budapesti polgári lövészegyesület“ „Sportkedvelők köre“, a „Magyar Úszó-Egylet“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország
összes tanintézetének.

A testgyakorlatok az orsz. kiállításon.

Nem tőlünk függő okokból az ezredéves kiállításnak az iskolai testi nevelésre és a testedző sportok egyle-
teinek kiállítására vonatkozólag fájdalom még most sincs elfogadott részletes programja. De lehetetlen meg nem
ismertetni rövid vázlatban iskoláinkkal, tornatanárainkkal és egyleteinkkel az általunk benyújtott programterve-
zetet, mert a meghosszabbított bejelentési határidő is lejár január utóján.

A kiállításnak tárgyai lesznek: torna- és játék esz-
közök; a tornázás eredményeit feltüntető táblázatok; a
tornatermek, játékterek, uszodák, testedző sportegyletek
helyiségeinek mintái, rajzai; a torna-szerek szerkesztési
rajzai, mintái; tornagyakorlatok, játékok rajzai, fényké-
pei; a tanítóképzők növendékeinek írásbeli dolgozatai;
tornaórarendek; a testi nevelés és a sport irodalom
magyar termékei; a vivőeszközök gyűjteménye; a kül-
lönféle korcsolyák egy-egy példánya; a csónak-, veloci-
péd-, atletikai-, uszó-, torna-, vívó-, korcsolya-egyletek
kiadványai, verseny- és gyakorlat-könyvei, az egyletek
érmei, nyert díjai; lehetőleg minden testedző sport esz-
közei stb.

A kiállítás magvát a tornaszerek gyűjteménye fogja
képezni, melynek középiskolai részét a kultuszminisz-
terium fogja kiállítani. Lehetséges, hogy egy elemi és
egy leányiskolai tornaszeg gyűjtemény is a miniszterium
utján fog kiállítani. Így tornaegyleteinktől főleg csak
az egyleti tornázásban használt szerek kiállítását kíván-
nók; iskoláink- és tornatanárainktól pedig csak olyan
szereket, melyek különösebb szerkezet, vagy kiváló
csinosság által még másodpéldányban kiállítva is érdeke-
sek lesznek.

A tornaszerek mellett a játékeszközök gyűjteménye
volna a legnagyobb gondal összeállítandó. Erre nézve
kérjük különösen vidéki tanárainkat, hogy a vidékükön
a nép gyermekei által készített játékeszközöket felkül-
deni sziveskedjenek. Kiállítandó volna például az erdélyi
széllabda, a somogyi kanászos eszközei, az erdélyi csák-
lya, a zalai karika, a csülök, különféle labdák, labda-
ütők stb.

A tornázás eredményeit feltüntető táblázatok ki-
jedhetnek egy tanuló több évre terjedő haladására, vagy
felőlelhetik egy iskolának bizonyos gyakorlatban, vagy
bizonyos testrészben elért eredményeit. A táblázatok
vagy kemény papírra huzva a falra függesztetnek fel,
vagy összegyűjtve könyvalakban állíthatók ki.

Az iskolai tornatermek és egyleti helyiségeiknek mintái
kis méretekben készítve mutathatók csak be. Ilyen mintákat
pótolhat az épületről felvett világos fénykép, vagy rajz.
Az alaprajz, keresztmetszet és a homlokzati rajz ren-
desen elég szemlélhetően feltünteti az épületet.

Pillanatnyi fényképekben vagy eredeti rajzokban
bemutathatók egyes testgyakorlatok fontosabb momen-
tumai.

A rajzok és táblázatok méreteire vonatkozólag a
követzőket jegyezzük meg: A falra jövő tábla egy-
sége az egy négyszög méter; szélességben ez három-
szor, magasságban legfeljebb kétszer vehető egy-egy
kiállító által. Az írás olyan legyen a táblákon, hogy
4 mt. magasságból is olvasható legyen. A rajzok és
fényképek méretei a tárgy szerint változók lehetnek, de
olyanok legyenek, hogy 3 mt. magasságból jól láthassuk.

A tanító- és tornatanárképző intézetek növendékei-
nek tornatanítási tervezetüket, anyagbeosztásukat, tan-
menetüket tárgyaló írásbeli dolgozatai egybekötve ta-
nulságos kiállítási tárgyak lesznek. Kiállítható egy nö-
vendék minden dolgozata több évről, vagy egy osztály
egy, vagy több évi dolgozata.

A tornaórák beosztása minden iskola részéről, de
különösen az internatusok részéről beküldhető negyed
ívnyi nagyságu papíron. E lapok egybekötve lesznek
kiállítva.

A magyar testi nevelési- és sportirodalomra vo-
natkozó legkisebb nyomtatvány is beküldendő. Az érte-
sítőkből is beküldendők azok, melyek akár a tornára
vonatkozó cikkeket, akár a tanítás eredményeit tüntetik
fel. A könyvek bekötve a lapok táblába foglalva egy
külön könyvszekrényben találnak helyet.

Az iskolai tornázásra vonatkozó tárgyak lehetőleg
elemi-, közép- leány-iskolai és tanítóképzői csoportok-
ban helyeztetnek el.

ALLOMÁNYBÓL TOROLVA
CHERNEL KÁLMÁN
VÁROSI KÖNYVTÁR
Köszeg

Városi könyvtár
C 15/42
Köszeg

A testedző sportokat űző egyesületek kiállítása a torna-kiállításról elkülönített helyen szakok szerint, esetleg egyesületek szerint rendeztetik be.

A vívőeszközök között érdekes lesz feltalálni vívómestereink külön találmányait, a különféle keztyüket, arcvédőket, kardokat.

A korcsolyák minden fajtájából kiállítandó volna egy-egy példány. Tanulságosan tüntetné fel e kiállítás az eszköz tökéletesedését. Örvendetes, hogy a legjobbak közt három eredeti magyar találmány is van. E kiállítást is inkább egyesületeink valamelyikétől, mint kereskedőtől várjuk.

A csónakok közül kívánatos volna egy olyanak a kiállítása, melyik legalkalmasabb a tanulók csónakázására. De a mennyiben elég helyünk lesz, szeretnénk egy pár legtökéletesebb verseny-csónakot is bemutatni.

A velocipédek közül csak a legtökéletesebbeknek egy-két példányt lenne kiállítandó, de helyet találna még a nálunk legelsőben használt régi gépeknek egy-egy darabja is. A kisebb helyet igénylő velocipéd felszerelések újabb találmányai is egybegyűjtendők.

Az uszás tanításának eszközei, valamint a különös athleta gyakorlatokéi is bejelentendők.

A sportegyesületek díjai közül különösen érdemesek a kiállításra a csónakázó-egyesületek által nyert dísztárgyak, serlegek. — De kiállíthatók az egyesületek érmeinek egy-egy példányai is.

Az itt, a programtervezetnek csak vázlatosan feltüntetett anyagán kívül bejelenthető minden oly tárgy, mely az iskolai és egyesületi testgyakorlatokra, az iskolai testi nevelésre vonatkozik. — Ép azért közöljük e sorokat, mert nagyon szeretnők, hogy olvasóink hozzászólása útján is tökéletesíthessük a kiállítási tervezetet és általa a kiállítást.

A kiállítással egybekötött ifjúsági és egyesületi országos versenyeket és ünnepélyeket illetőleg is kérjük velünk közölni óhajukat.

Porzsoló Jenő

az orsz. kiállítás testgyakorlati részének előadója és csoportbiztosa.

Az erő és ügyesség mérése a középiskolában.*)

A tanulmányi és magaviseleti eredmények feltüntetése az évi Értesítőben nemcsak a felsőbb tanhatóságok és a szülők valamint tanügybarátok tájékoztatására való, de egyszersmind a tanuló ifjúság szorgalmának és viselkedésének jutalmazására is szolgálnak, nemes ambíciójának fölkeltésére. Oly életkorban, midőn a tanuló tudata még nem ért meg annyira, hogy megértse, mi szerint a kötelességek pontos teljesítése magában is elegendő erkölcsi jutalom, fölülte szükséges a siker és mulasztás mérlegének megállapítása, mely még egyrészt valamennyinek cél irányzóul szolgál, másrészt az igyek-

*) Az iskolai testi nevelésnek egyik fontos oldalát, a tanulók testgyakorlati osztályozásának módját mutatja be ezen figyelemre méltó cikk részben új felfogásban. Olvasóink szóljanak a dologhoz? Két ellentétes irány nyert ép napjainkban kifejezést az osztályozást illetőleg; egyik nemcsak a torna, de minden tárgy osztályozását eltérőnek véli, a másik a tornaosztályozatot még az érettségi bizonyítványba is beírja. — Mi ez utóbbi mellett foglaltunk állást. A most közölt cikkkel azonban azt szeretnők elérni, hogy az osztályozás módjában iskoláink némi meggyezésre jussanak. A főbb kérdések itt a következők volna: Egy vagy több osztályzat adassék-e a tornából? Milyen szereket gyakorlatok állapíttassanak meg az osztályozásnál (a cikkben felvetettek keveseljük)? A testi erő és ügyesség eredeti hiánya mennyiben vétessék tekintetbe? A magaviselet számbavehető-e? Kérjük tornatanárainkat, közöljék velünk eddigi eljárásuknak módját; talán valamilyen egyformaságra juthatunk.

Szerk.

vót serkenti, a hanyagot pedig igazságos ítéletként sújtja. Ezt czélozzák a tanulásnál az egyes tantárgyak eredményei és az általános osztályzat, az erkölcsi nevelésnél a magaviseleti és némileg a hittani kalkulus, a testi nevelésnél a tornázásból nyert érdemjegy.

De valamint a tanítás célja a tanuló összes szellemi tehetségeit arányosan fejleszteni, ép úgy a testi nevelés feladata a test összes izomzatát arányosan működtetni, megedzeni és az akaratérőnek alárendelni.

A tapasztalás azonban arról győz meg, hogy mind ezen közös czélok mellett ép úgy a tanításnál, mint a nevelésnél vannak eltérések. A tanításnál azt látjuk, hogy a legtöbb tanulónak hol az egyik, hol a másik tantárgyhoz van nagyobb hajlandósága, a testi nevelésnél pedig az egyik inkább ezen, mint amaz gyakorlatot kedveli jobban. S ha már a különböző szellemi képességek szerint meg van a különböző kalkulus, miért ne legyen az ép en egy a testi nevelésnél?

Ezzel csak rá akartam mutatni a tornázásból nyert egy osztályzat elégtelenségére és az erő- és ügyességmérés szükségességére. De milyen legyen ez az erő- és ügyességmérés?

E végre átmérem a rendelkezésemre álló ez idei Értesítőket s habár ezeknek körülbelül csak 7%-ában van még az erő- és ügyességmérés, mégis elég tanulságosak arra nézve, mit használjunk és mit mellőzzünk belőlük. Valamennyi terjedelmes és fárasztó számításokat tartalmaz, és ezért méltó elismerés illeti a szaktanárokat.

Igy a nagybányai 34 rovatot, a lőcsei főgymn. 27, az aradi főgymn. és főreálisk. 23—23, a privigyei gym. és a szécsi-szent-györgyi kollégium 8—8, a nyitrai főgymn. 7, az erzsébetvárosi 4 rovatot. Az elsőket nagy terjedelmök miatt aligha lehetne általánosítani; érzik ezt maguk a kezelők is, miért is a számításokat csak egyes, — leginkább felső — osztályokkal végzik. De véleményem szerint erre nincs is szükség.

A középiskolai — és úgy hiszem általában — tornázásnak nem az a célja, hogy *erőművészeket* neveljen, hanem hogy a szellemivel *arányos* testi gyakorlat által a testet *mozgásba* hozza, a *kedélyt* felüditse és evvel a szellemi megterhelés által megbolygatott egyensúlyt *helyre állítsa*. A mostani kevés óraszám mellett ily erőméréseket aligha végezhetünk is és e kevés időt leginkább arra kell felhasználnunk, hogy a tornázást az ifjúsággal *megkedveltsük*. S ép ezért a szigorú erőméréseket már az időmegtakarítás szempontjából is mellőzendőknek tartom; s így pl. a lőcsei 27 rovatból úgy mint erőmérés: függés-, támasz- és sarkazásban; ügyességmérés: korlát-, nyújtó-, lovon; népies tornagyakorlatok: mászás, magas ugrás, távolugrás; felkarizom vastagsága; mellbőség; a test súlya; magasság; összes erőpontjainak száma; nyereség és veszteség közül csak a következőket venném fel; *mászás, magasugrás és távolugrás* valamint azokat a méreteket, melyektől az előbbieket függnek egymint; *kor, magasság és súly*.

Ezekből a kor ugyanis a főkönyvből átvethető, a többi méret pedig gyakoribb és így könnyebben eszközölhető. Főelőnyük az, hogy mint *általánosak* — tehát minden tanulónál — a rendkívüli tárgyak helyét, melyek külön könnyebben csoportosíthatók, foglalnak el, mint pl. a nyitrai főgymn. értesítőjében, és hogy népes intézeteknél is kisebb fáradsággal volnának kivihetők.

Ez által több szemügyet vetnénk a testi nevelésre, könnyebben fölébresztenők a tornázók ambícióját, jobban irányítanók a szülők figyelmét gyermekeikre és általánosítanók azon lendületet, melynek a testi nevelés újabban szerencsésen indult.

Ungvár,

Medveczky István.

Nemzetközi kocsolya versenyek.

Mű- és gyorskocsolyázás Európa bajnokságáért 1895. évi január hó 26-án, szombaton és 27-én, vasárnap a városligeti jégpályán (természetes jégpálya) a budapesti kocsolyázó egyesület 25 éves fenállásának jubileuma alkalmából.

Szombat, január 26-án, délután 3 órakor: 1. Sikverseny: 500 méter. 2. Sikverseny: 5000 méter.

Vasárnap, január 27-én, délelőtt 9¹/₂ órakor: 1. Műverseny: kötelező gyakorlatok. 2. Sikverseny: 1500 m.

Délután 3¹/₂ órakor: 1. Sikverseny: döntő futam az 500 méteres versenyhez. 2. Műverseny: szabad választás szerinti kocsolyázás. 3. Sikverseny: döntő futam az 1500 méteres versenyhez.

HATÁROZMÁNYOK.

A gyorsverseny Európa bajnokságáért három futamra oszlik, u. m. 500, 1500 és 5000 méteres futamokra. Nevezni csak mind a háromra együttesen lehet. Tét 6 frt. Mindegyik futam győztesének ezüst érem, bronz érem a másodiknak. A ki a három futamból legalább kettőben első annak arany bajnoki érem és „Európa bajnokgyorskocsolyázója” cím az 1895. évre, azonkívül a budapesti kocsolyázó-egyesület jubileumi tiszteletdíja. Az 1894. évi bajnokság döntetlen maradt. Az 1893. évi bajnok Ericson Rudolf úr. (Stockholm.)

A műverseny Európa bajnokságáért két részből áll:

1. Iskola-kocsolyázás [kötelező gyakorlatok] az alábbi részletezés szerint Az elérhető legmagasabb pontszám 216.

2. Szabad választás szerinti kocsolyázás 5 percnyi maximális időtartammal. Az elérhető legmagasabb pontszám 15. sokszorozva 7-tel = 105.

Az egész versenyben elérhető legmagasabb pontszám 216 + 105 = 321. — A ki a verseny két részében együttvéve a legtöbb pontot nyeri, annak arany bajnoki érem „Európa bajnok-műkocsolyázója” cím az 1895. évre és a budapesti kocsolyázó egyesület jubileumi tiszteletdíja jár. A másodiknak ezüst, a harmadiknak bronz érem. — Nevezni csak a verseny két részére együtt lehet. Tét 6 frt. Az 1894. év bajnoka Engelmann Ede úr, Bécs, Training Eis-Club.

A versenyekben részt vehetnek Európa bármely országából, azon amateur kocsolyázók, a kik valamely kocsolyázó egyesületnek tagjai és 17-ik életévüket betöltötték.

Nevezési határidő 1895. évi január 26-án (csütörtök) esti 8 óra. Utónevezésekért, melyek legkésőbb az első verseny kezdete előtt beadandók, kettős tét fizetendő. A nevezések a budapesti kocsolyázó egyesület versenybizottságához intézendők (Budapest, Városliget).

A nevezéseket csak írásban és csak az illető egyesület adhatja be, a melynek a nevezett tagja. Nevezni sürgönyileg is lehet, ez esetben a nevezés az egyidejűleg feladott levél útján is megerősítendő. A nevezésnek tartalmaznia kell:

a) A verseny megnevezését, a melyre a nevezés történt.

b) A nevező egyesület nevét és címét.

c) A nevezett versenyzők nevét és életkorát.

d) A nevezett versenyzők amateur voltának a nevező egyesület által való bizonyítását.

A tét a nevezéshez melléklendő; a verseny meg nem tartása, vagy a nevezésnek a nevezési határidő lejártá előtt történt visszavonása esetében visszaadatik. Versenyezni álnév alatt is lehet, az illetőnek valódi neve azonban a nevezésbe foglalandó.

Ha a versenyek elhalasztatnak, a nevezési határnap ugyanannyival tétetik későbbre, mint a verseny napja.

A versenybizottság fentartja magának a jogot, hogy a versenyek kezdetét, valamint megtartásának sorrendjét, ha az időviszonyok szükségessé teszik, a meghatározott napokon belül is megváltoztathassa. A netaláni változtatásoknak kellő időben leendő közlése végett az idegen versenyzők lakcímüket Budapestre érkezük után a versenybizottsággal haladéktalanul közölni köteleztetnek.

A versenyek megtarthatása nincsen a résztvevők bizonyos számához kötve, a második érem azonban csak akkor adatik ki, ha legalább négyen, a harmadik, ha legalább öten versenyeznek.

A nevezési határidő letelte után a beérkezett nevezések a verseny-bizottság ülésén felbontatnak és ugyanakkor ejtik a startszámok kisorsolása.

A verseny tartama alatt a versenyzők a nekik átadott számokat viselni kötelesek. A futás páronként történik idő ellen. Döntő futam a két legjobb között az 500 és 1500 méteres futásra történik. 5000 méterre csak egy futás tartatik. A startszámok kisorsolásakor sorshuzás által állítatnak össze az egyes párok de csak az első (500 méteres) futamra, a többi futamokra, pedig oly összeállításban indulnak a párok a mint az egyes versenyzők a megelőző futamban a legjobb idő eredményeket (record) érték el; a párok egymásutánja szintén sorshuzással állapittatik meg. Az alacsonyabb startszámmal bíró versenyző a belső oldalon indul. Hogy kettősre lesz-e készítve a pálya, az időviszonyok folytán a verseny-bizottság később fogja elhatározni. A versenypálya kerülete körülbelül 400 méter hosszú, két kanyarulattal (k. b. 20 méter hosszú görbület sugárral). Minden pár egyszeri trombitaszóval hivatik a starthoz. a ki legkésőbb 2 percczel a jelzés után a startnál meg nem jelen, nem versenyezhet. Az indulást pisztolylövés jelzi. A futás balra kanyarodással (pálya közepe bal kéz felől) történik. A ki más versenyzőt akadályoz, disqualifikáltatik. Az első az, a kinek kocsolyája először éri el a célvonalat. Minden egyes óvás előszóval azonnal a versenybíró elé terjesztendő és kezeihez a téttel egyenlő összeg leteendő; ha az óvást a versenybíró igazolatlanul találja, az óvási díj az egyesület pénztára javára esik. Nevezések elleni óvás csak akkor vétetik figyelembe, ha az az első indulás előtt emeltetett. A pálya körlátain belül a versenyzőket kísérni tilos. A holt-, vagy érvénytelennek nyilvánított versenynél az illetők és a versenybíró tagjai egyezkednek a távolság másodszori befutásának időpontjára nézve.

MŰVERSENY.

Az előirt gyakorlatok a következők:

1. Nyolczas egy lábón jobbra előre kifelé-befelé és balra előre befelé-kifelé
2. Nyolczas egy lábón balra előre kifelé-befelé és jobbra előre befelé-kifelé.
3. Nyolczas egy lábón jobbra hátra kifelé-befelé és balra hátra befelé-kifelé.
4. Nyolczas egy lábón jobbra hátra kifelé-befelé és balra hátra befelé-kifelé.
4. Nyolczas egy lábón balra hátra kifelé-befelé és jobbra hátra befelé-kifelé.
5. Fordított hármaskigyóvonal fordított hármaskigyóvonal: jobbra előre kifelé-f. h.-hátra befelé-kifelé-f. h. előre befelé, balra előre befelé-f. h.-hátra befelé-kifelé-f. h. előre kifelé.
6. Ugyanaz: balra előre kif.-f. h.-hátra bef.-kif.-f. h.-előre befelé, jobbra előre befelé-f. h.-hátra kifelé-befelé-f. h.-előre kifelé.
7. Ugyanaz: jobbra hátra kifelé-f. h.-előre bef.-kif.-f. h. hátra bef. balra hátra befelé-f. h.-előre kifelé-befelé-f. h.-hátra kifelé.
8. Ugyanaz: balra hátra kif.-f. h.-előre bef.-kif.-fh. hátra befelé jobbra hátra befelé-f. h. előre kifelé-befelé-f. h.-hátra kifelé
9. Hurok-kigyóvonal-hurok: jobbra előre kifelé-h.-kifelé-befelé-h.-befelé, balra előre befelé-h.-befelé-kifelé-h.-kifelé.
10. Ugyanaz: balra előre kifelé-h.-kifelé-befelé-h.-befelé, jobbra előre befelé-h.-befelé-kifelé-h.-kifelé.
11. Ugyanaz: jobbra hátra kifelé-h.-kifelé-befelé-h. befelé, balra hátra befelé-h.-befelé-kifelé-h.-kifelé.
12. Ugyanaz: balra hátra kifelé-h.-kifelé-befelé-h.-befelé, jobbra hátra befelé-h.-befelé-kifelé-h.-kifelé.

Mindegyik gyakorlat úgy a jobb, mint a bal lábón egy indulásra háromszor végzendő. Az indulás nyugodt állásból történik, az az induló lábbal adott egyetlen egy lökessel.

Mindegyik gyakorlatnál 5 kivételért 0, 1, 2, 3 értékszámok adtnak, a melyek jelentősége a következő: 0 = nem csinálva, 1 = elfogadható, 2 = jó, 3 = igen jó, és az így adott értékszámok szoroztatnak az 1. és 2. számú gyakorlatnál 4-gyel, a 3. és 4. számú.

gyakorlatnál 5-tel; a 6, 7 és 8 számú gyakorlatnál 6-tal; a 9. és 10. számú gyakorlatnál 7-tel; a 11. és 12. számú gyakorlatnál 8-czal. A szorzatok összege adja számokban kifejezve az iskola-korcsolyázásnál elért eredményt. (Elérhető legnagyobb pontszám 216.)

A szabad választás szerinti korcsolyázásnál adatik: 0—5 pont a gyakorlatok kibátlan és biztos kiviteléért; 0—5 pont a bemutatott gyakorlatok nehézsége szerint; 0—5 pont a mutatványok változatosága szerint: összesen tehát 15 pont maximum. Az összeg azután szoroztatik 7-tel és ezen szorzathoz az iskola korcsolyázásnál elért pontszámokat hozzászámítva, adja az összeredményt.

A bírák egymástól függetlenül töltik ki bíráló lapjaikat. A bíráló lapok bevonatván, azok végösszegei összeszámíttatnak és a bírák számával való osztás után nyeretik a végeredmény. Ha két vagy több versenyző végösszegben egyenlő pontszámot nyer, az iskola-korcsolyázásnál elért nagyobb pontszám dönt.

Mindegyik versenyző nevének felszólítása után legkésőbb két perczel köteles a gyakorlatot megkezdeni, különben 0-t kap. Az iskolagyakorlatok mindegyikét egyik versenyző a másik után esinálja meg. A versenyzők sorrendje sorshuzás által állapíttatik meg.

Minden egyéb felmerülő kérdésben a nemzetközi korcsolyázó szövetség Schewenningenben 1892. évben tartott congressusának és az 1893. évi január 23-án Berlinben tartott értekezletnek határozmányai, valamint a német és osztrák korcsolyázó szövetség versenyszabályai — a mennyiben azokat kiegészítik, — mérvadók.

Nemzetközi gyors és műkorcsolyázási versenyek

kapcsolatosan az európai bajnoki versenyekkel megtartva 1895. január 27-én a budapesti korcsolyázó egyesület által az egyet városligeti természetes jégpályáján. A pálya hossza kb. 400 méter két görbülettel kb. 20 méteres görbületi sugárral.

Délután 3 órakor: Sikverseny 5000 méter. Nyitva minden úrkorcsolyázó számára, a kik az európai bajnokságra nem neveztek. Együttes indulás pisztolylövésre. Tiszteletdíj az elsőnek és másodíknak. Tét 2 frt.

Délután 4 fél órakor. Sikverseny 500 méter. Feltetelek, díjak és tételek mint az előbbinél.

Délután 5 órakor. Páros műverseny: 1 hölgy 1 úr. A gyakorlatok szabad választás szerint 5 percnyi maximális időtartamon belül. A győztes párnak tiszteletdíj. Nyitva minden műkedvelő (amateur) korcsolyázó részére. Tét 2 frt.

A nevezések csütörtök 1895. január 24-én d. u. 8 óráig a budapesti korcsolyázó egyesület versenybizottságához intézendők. (Városliget.)

A versenyek feltételei, a mennyiben különös határozatok nincsenek, ugyanazok, mint az Europa bajnoki versenyeknél.

A versenybizottság fentartja magának a jogot, hogy szükség esetén a versenyek kezdetének időpontját vagy a sorrendet megváltoztathassa.

A budapesti korcsolyázó egyesület versenybizottsága.

Olvasóinkhoz.

Az iskolai testi nevelés és a testedző sportok mindenikének lapunk 11 éve hű szolgája. Ez idő alatt mindkét ügy rohamosan fejlődött; de a munka, tennivaló annál több. Az irodalmilag megindított mozgalom az eszmék valósulásának stádiumába jutott. Olvasóink és önzetlen munkatársaink támogatására számítunk, és reméljük, hogy a lap ter-

jesztésével és munkásságuk megajándékozásával a nemzeti fontosságú ügynek, a testi nevelésnek és erősödésnek mindezután is erős munkásai lehetünk. Igyekezni fogunk, hogy a csekély előfizetési összeget olvasóink szívesen küldjék be, mert lapunkat nem csak szakszerű alapossgággal, de változatos tartalommal szerkesztjük. Szerk.

Nők a vadászatban.

A társadalom a műveltség emelkedésével mind több és több jogokat és élvezeteket biztosít a nők számára a nélkül, hogy az így a férfihez közelebb jövő nőt nőieségéből kivettezettnek tekintené. Azonban a szép, ártatlan állatok lelövését nálunk sokan ma is nőietlennek, a vadászónőt érzéketlennek tartják. De ugyanezek dicsérik gazdaasszonyainkat, kik a még ártatlanabb házi galamb, csirke stb. nyakát el tudják vágni. Mondjuk ki, hogy azon nő számára, ki anyai, háziasszonyi, feleségi kötelességei mellett ráér a vadászatra, nem lehet szebb szórakozás, mint a vadászat.

A nők számára különösen a hajlővadászatok valók, hol kevés járás után szép eredményt érhet el a nem épen jó lövő is. De oly helyen, hol elég sok a vad, még kellemesebb a les.

A vadászhathoz csak ép és egészséges nő kezdjen, mert a szenvedély elfeledteti a beteges nővel baját és nem tud vigyázni magára.

Minden nőre nézve még a fegyvernél is fontosabb az öltözet. De itt ne csak a szépség vezesse nőinket, hanem a czélszerűség is. Különösen jól kell öltözni a téli vadászhathoz. Bizonyára a czipő helyett itt jobb a nagy csizma. A kalap helyett pedig igen czélszerű a sapka. Képünkön egy olyan sapkát is bemutatunk, mely a kabáttal egy darabot képez. Nagy hidegben szánról való vadászatban különösen ajánlatos.

A szoknya bizony a vadászatban alkalmatlan, ezért vagy nagyon rövidre szabatik, vagy helyét a velocipédezésnél már megszokott bő nadrág foglalja el.

Nálunk még ez ideig alig kivételkép vadásznak asszonyaink, mert ily dologban a férjek kissé keletiesen gondolkoznak:

Főzze meg a vacsorát,
Tárt karokkal, édes csókkal
Várja haza az urát!

Magas-ugrási eredmények a budapesti református gymnasiumban.

Osztályok:

Magasság cm-ben	III. a)	III. b)	IV. a)	IV. b)	V.	VI.	VII.	VIII.
50	—	1	—	—	—	—	—	—
60	—	—	—	—	1	—	—	—
70	1	—	—	—	—	1	—	—
75	—	—	1	—	1	—	—	—
80	2	2	2	1	4	1	2	—
85	3	1	3	1	—	—	2	2
90	4	5	2	5	3	5	2	2
95	4	5	3	6	6	1	4	3
100	11	8	8	5	10	5	3	2
105	1	5	10	6	4	7	7	4
110	1	3	3	4	8	7	8	8
115	—	—	4	4	—	9	1	6
120	1	1	2	3	5	6	—	1
125	—	—	2	2	4	4	3	2
130	—	—	1	—	—	—	1	1
135	—	1	—	—	1	—	1	1
140	—	1	—	—	—	—	—	—
145	—	—	—	—	1	—	—	—

Az itt közölt eredmények megítélésére nézve megjegyzem, hogy a III—VI. osztályban az ugrás 10 cm.-es ugródeszkaról, a VII—VIII. oszt.-ban a padozatról történt. Az ugródeszka távolsága a pálczától mindig a tanuló magasságának megfelelően állítatott. A táblázat könnyebb áttekinthetése céljából a tannló korát, magasságát és a deszkatávolságot itt nem tüntettem ki.

Az első harmadban elért eredmények ez évben éppen nem elégíthetnek ki, de reményleni, hogy még ez év végéig javulni fognak. Azonban kiváló szép eredménynek kell tekintenem a III. b) osztban Bergstein Z. 135 cm. és Schiller F. 140 cm.-es ugrását. Jó eredmények: Gerenday L. V. oszt. 145 cm. és továbbá Szilády Z. VII. és Lengyel Zs. VIII. oszt. tanulók 135 cm.-es ugrásaik deszka nélkül.

Kedves tornatanár kollegáimat igen kérem, hogy jegyző könyveikből hasonlóképp jegyezzék ki a „Herkules“ számára ugrási, futási, huzódási stb. eredményeiket, hogy közölvén az egyes iskolák eredményeit lelkesüljünk és okuljunk rajtok.

Porzsoit Jenő

Minő legyen középiskolai testi nevelésünk, atletikai avagy tornászati?

Irtá: Wirth Gyula

Lassankint azonban a gyermek fejlődésével, e mozgási játékoktól befolyásolt egészséges fejlődésével befőzését nyeri a szervezet ezen gyenge, mintegy kocsonyás állapota. A csontváz kifejlődött, megkeményedett, porcz állománya apránként a rendes mennyiségre csökken, mely többé-kevésbé a vénség koráig állandó marad. Ugyanezzel kapcsolatban az izomzat is fejlődni, szilárdulni kezd, erősebb munkát kíván. Az ifjú kezdi érezni erejét s munkát kíván hozzá. Már nem elégítik ki fejlődő izomerejét az általános mozgások, melyek eddig eleme voltak, izmait feszíteni, eröltetni, szereti. Itt az ideje a testnevelés megváltoztatásának. Alkalmat kell adni az ifjúnak erősebb és helyi erőlködést kívánó izommunkára, mert ez most már izmait fejleszti, vastagítja, egész testépületét nemcsak ügyessé, hanem természetessé erőssé is teszi. Az erőteljesebb mozgási játékok marad,

de nem elegendők, mellettük szükség van oly gyakorlatokra, melyek fokozott helyi izomerőkődéssel járnak, az izmokat erőssé s ügyessé teszik. S most odaértünk, hogy válaszszunk az atletikai és rendszeres tornagyakorlatok közt, mert többé-kevésbé a fönti célt mindkettő szolgálja.

Ennek eldöntésére vizsgáljuk meg mindenekelőtt, mik azok az annyiszor hangoztatott atletikai gyakorlatok, s vajjon egyáltalán, vagy kivált a mi viszonyaink közt, pótolhatják-e a rendszeres tornát, vagy szükséges-e, hogy kedvükért egész eddigi testgyakorlásunkat átalakítsuk?

Felméry, az angol testnevelés bámulója, az atletikai gyakorlatokat így sorolja fel:

Gyaloglás, falábazás, futás, ugrás, hegymászás (touristica), ökölvívás, csolnakázás, birkózás, korcsolyázás, bicikli és úszás.

Ha e gyakorlatokat közelebből vizsgáljuk, legértékesebb részük, melyek a testfejlesztésre többoldalú hatással bírnak, mint a járás, futás, az ugrás lehető minden neme, birkózás annak minden előgyakorlatával a rendszeres torna szerves alkotórésze. A hegymászás a Jahn által hangoztatott kirándulásokkal szintén esz-közölhető. Hátra volna a box, vívás, melyet Felméry nem említ, a korcsolyázás, bicikli és úszás. A box-ra nézve, mint a mely nyereségénél fogva paedagogiai tekintetben úgy is sok kifogás alá esik, s igaz ugyan, hogy testedző és ügyesítő hatással bír, de utóbbi inkább specialis, és ugyanaz a testedzés számos egyébvel, egy egészséges és veszélytelen birkózási gyakorlattal minden-estre pótolható, szerintem bátran nélkülözhető; általános meghonosítását az ifjuság vaddá tétele miatt soha sem ajánlanám. A vívás és bicikli úgy testfejlesztés, mint ügyesítés tekintetében oly egyoldalú gyakorlatok, melyek a test harmonicus fejlesztését csak hátráltatják, a helyett, hogy fejlesztenék. A vívást és biciklizést hadd gyakorolja a felnőtt, kifejlődött szervezetű ember, előbbit is inkább utilitarius, mint testfejlesztő céljánál fogva, de ifjusági nevelésre egyaránt alkalmatlanok. A vívás korán kezdve s rendszeres torna nélkül elferdült vállakat, a bicikli, mint a varrógép egyhangú hajtása, a czombok és inak túltengését eredményezi az egész szervezet többi részei, nem ritkán a tüdő rovására is, s igen könnyen gégesorvadást okoz a fejletlen szervezetnél. A korcsolyázás és úszás magukban igen hasznos gyakorlatok, de sem ezek, sem az atletikai gyakorlatok együttvéve a rendszeres tornát nem helyettesíthetik. Az iskola gondoskodjék alkalomról, hogy a rendszeres torna mellett a szegényebb ifjak is részesülhessenek e 2 gyakorlatban, de ez elég is. Az evezés kivihetetlen, inkább káros mint hasznos.

Az összes atletikai gyakorlatokat, a lovaglást is ideértve, bizonyos egyoldalúság jellemzi. Bármelyiknek speciális üzése csak 1—1 testrészünk kiváló munkáját igényelvén, csakis azt fejleszti, s pedig a többinek rovására és így az összhangzatos fejlődés ártalmára. Mind-egyik izmainknak csak bizonyos speciális ügyességet kölcsönöz. Valamennyinek együttes gyakorlása nyújthat ugyan némi változatosságot, de ez mégis csak bizonyos számú speciális izomgyakorlat s izomügyesség összességét jelenti, korántsem kimerítését a szükséges izomgyakorlatoknak. S azonkívül kivitelükben rejlik az egyoldalúság czudar hatása. Tegyük fel, hogy a mai nap 3 óra van testgyakorlásra szánva. E 3 órában legfeljebb 3 atletikai gyakorlatot vehetünk elő, ha egyáltalán az is kivihető. Hogy e 3 gyakorlatnak combinálása úgy lehetséges-e, hogy a test az egyoldalúságnak kárát ne vallja, alig hiszem.

De tekintsük viszonyainkat is! Megengedve, hogy az összes atletikai gyakorlatok együttes gyakorlása

pótolhatja némileg a torna hatását, mely a szabad és szergyakorlatok legegyszerűbb csoportosításával minden 1 órai időben az egész test összes izmait harmonicusan művelheti, lehetséges-e, hogy mi valaha a testi nevelésre, mint az angolok, heti 26—28 órát fordítsunk? Lehetséges-e, hogy annyi pénzáldozattól vissza ne riadjunk, a mennyit egy ilyenemű testi nevelés által föltételezett játzó és tornatér, tóval, folyóval ellátott liget, biciklik százai stb. stb. megkövetelnek? Mert ha egyoldaluan teszünk teljesen gonoszat vallunk, mert míg a torna hiányos felszereléssel is képes a fentí arányos hatásu combinatiót megadni, az athletica legfeljebb teljes apparátusával közelíti meg azt. S veszni hagyjuk mindazon tőkét, melyeket egy szolid és minden esetre szilárdabb physiologicus alapra épült testnevelési rendszer fölépítésére eddig fordítottunk? Mind ez, ha így áll, valóban ábrándos hóbort képében tűnteti fel mindazok törekvését, kik a rendszeres tornát, csak azért, mert mesterséges eszközökkel könnyű és rövid úton jó segítségére a testnek, a mozgások millió nemével szolgálván, elvetendőnek tartják. Minek menjünk egy egészséges derékforgás megtétele végett 2 órai úttal az erdő közepébe alkalmas faágat keresni, mikor ugyanazt a hatást pár perc alatt a nyujtón elérhetjük? A torna fölösleges volt a vad népeknél kiknek egész élete a természet erőivel való küzdésben állt és erősödött: hogy mi ugyanazt az erőt és ügyességet elérjük, tán ne kövessük épen teljesen őket, mert erre nincs időnk, hanem keressünk alkalmat, hogy ama millió testgyakorlatot, mikre őket egy hosszú élet folyása utalta, mi is elvégezzük, de jobb eszközökkel, kevesebb időpazarlással. A tornát csak a természeti élet vadsága pótolhatná teljesen, viszont a természeti élet testi előnyeinek megszerzésére a torna, tekintve könnyűségét s a reá fordítandó idő csekély voltát, gyakorlati sokoldalúságát, az egyetlen teljes és helyes eszköz. Kezdek ezt belátni Angliában is, az athletica classicus földjén; kezdenek az emberek tornázni. Korunk a nyugtalanság, felületesség, idegesség, kapkodás kora; semmiben sem hisz, s épen azért minden ujon kap, hogy pár év alatt újra beleunjon. Ily viszonyok közt csak az áll szilárd alapon, kinek meggyőződése önmagában, tanulmányain, vagy tapasztalatain épült fel. Én hiszem, hogy a ki a rendszeres tornázás alapján áll, az a testnevelés terén helyes alapon áll.

Mindezek után a középiskolai testi nevelés reformját nagyjában Supánnal, Imre Józseffel, leginkább azonban Méhely Lajossal egyetértve így tartanám leghelyesebbnek:

Az iskolai szokásos gymnastica jelen alakjában, úgy, ahogy most üzik, az ifjúság testi nevelésére nem kielégítő. Az annak csak nagyon hasznos és fő része ugyan, de azért mégis csak része. A 14—15 éves korig, tehát a középiskola 4 alsó osztályában a mozgási játékok a testfejlesztés legjobb tényezői. Főntebbi okok mellett különösen ajánlatosak azért is, mert a szabad levegőn történnek és a gyermek kedélyére a gyönyör érzetével, boldogságával hatnak. A szigorú erélylyel folytatott rendszeres tornázás intenzívebb és helyi jellegű izommunkájával a test eme fejletlen állapotában inkább ártana, mint használna, a csontokra, az izmokra s az egész szervezetre hátrányosan hatna. Ezek csak a 15. életév elején, vagy végén, tehát a középiskola V. osztályától kezdve veendőek erélyesebben elő. Ekkor, mikor a csontváz már elég szilárd, az izomerő fejlődik s munkát keres, az erősebb, mintegy concentrált izommunka úgy az izmokat, mint az egész test teriméjét, súlyát növeli, s mindama hasznokkal jár az idegekre, az izmokra s agyra egyaránt, melyet értekezésem elején kifejtettem.

A négy alsó osztály főgymnasticája tehát a játék legyen, hetenkint legalább 4-szer, melyeknek ketteje a szabad délutánokra essék, a mások kettő is a délutáni előadások, tehát 4 óra után, hogy a fiuk tovább is mulathassanak a kimért 1—1 óránál. A játék úgy itt, mint a felső osztályokban tanári felügyelet alatt történjék, mi alatt nem értjük a folyton korlátozó beavatkozást, csak arra ügyelést, hogy a játék el ne vaduljon. E mellett azonban heti 2 órában, mint eddig is, rendszeres gymnasticát is szükségesnek tartok, melynek tárgyát azonban túlnyomólag egyszerűbb rend és szabad gyakorlatok képezzék, miközben a súlyzók s vasbotok nagyon szerényen s a legkönnyebbek szerepeljenek csak, a szergyakorlatok közül pedig kiváló súlyt az ugrásta, lebegőfán való mulatságos és hasznos egyensúlyozási, fekvőtámasz stb. gyakorlatokra, a körhintára, ugrószekrényekre stb. akarok fordítani, kivált pedig az ugynevezett birkózási szabadgyakorlatokra (birkózás a botért, huzás, tolás, kakasviadaal stb. stb.), melyek és hasonló szabadgyakorlatok mindenkor ép oly vonzóerőt fognak az ifjakra gyakorolni, mint a legmulatságosabb játékok. Nagy tere legyen az ugynevezett tornajátékoknak is (ugró kör, kötélhuzás, mert ezt is ide számítom, sas és fiastyúk stb.), melyek épen játéktermészetük s élénkségüknél fogva kedvesek. Így akarom a gyermeket lassu átmenettel mintegy játszva előkészíteni a felsőbb osztályok erősebb helyi természetü gyakorlataira úgy izomedzés, mint fegyelemhez szoktatás által. Ez utóbbinak oly szigorú mértéke azonban, a mint azt sok helyen tapasztaljuk, a tornaórák egyáltalán célszerűtlen, itt az alsó osztályokban épen elnézőleg alkalmaztassék. Tegye a tanuló kedvvel, amit tesz, ne rettegéssel. Egyszerűen a rend követeltessék!

Különfélék.

A budapesti torna club által f. é. december 15-re kitűzött díszturnázás közbe jött akadályok miatt jövő év január havára halasztatott el.

Helyreigazítás. Dr. Porteleky László urtól, a magy. orsz. tornaegyletek szövetségének titkárjától vettük az alábbi sorokat: „Porzsolt Gyula urnak a Budapesti (budai) tornaegylet f. é. decz. 7-ikén díszturnáját méltató soraiban a díszturnán bemutatott birkozás a vonatkozólag jónak látja megjegyezni, hogy annál az „országos tornaszövetség” birkozás szabályai alkalmaztattak. Ezen állítást szabad legyen azon fölvilágosítással helyreigazítanom, hogy a magyarországi tornaegyletek szövetségének ez idő szerint még megállapított birkozás versenyszabályai nincsenek. és így azok ott alkalmazhatók nem is voltak, a mennyiben a szövetség igazgatóságának erre vonatkozó tervezetét a szövetség 1894. évi IV-ik közgyűlése egyelőre hozzászólás és esetleges változtatás czéljából a szövetséges egyesületekkel közölni rendelte.”

A „Világnapló” a Budapest oly nagy feltűnést keltő Telefon-Hirmondó szerkesztőjének Virág Bélának érdekes hetilapja, hetenkint szombaton este jelenik meg. Közli úgy a belföldi, mint a külföldi sajtó érdekes híreit és cikkeinek a legjavát. A feltűnést keltő közleményeket szószerint. Nélkülözhetlen segéd-újság ez tehát mindazok részére, a kik csak *egy vagy két hirlapot* járatnak, mert ezen az uton megtudják, hogy a többi újságban mily érdekes közlemények jelentek meg. Világnapló rendkívül szórakoztató olvasmány, mert a világsajtónak csak az érdekes anyagát dolgozza fel, még pedig mintegy 1170 bel- külföldi újságból. Előfizetési ára negyedévenként 1 fjt 50 kr., mely összeg: Világnapló, Budapest, VIII., Üllői-ut 46. címre küldendő be.

Velocipéd kocsi. A háromkerekű velocipéd egészen kiment már a divából, mióta az alacsony kétkerekűekre a legöregebb urak sőt nők is bátran felülnek. De csak nem hagyja magát a kényelmes háromkerekű. A teherszállítás mellett újabban kényelmes velocipéd-kocsikat csinálnak háromkerekű gépekre. A képen bemutatott gépnek kerekei amerikai erős, hajlitott fából

vannak csinálva, míg a küllők zongora húrokból. A lánccs állandóan olajoztatik, mert egy olajszekrényen fut keresztül. Az egész gépezet sulya 40 font. A ki tehát nem sajnálja magát inkább két ember mint egy ló munkájával hordoztatni,

örömmel vásárolhatja meg az új velocipéd kocsit.

A „Budapesti Lövész-Kör“ f. hó 19-ikén megalakult; czélja a téli hónapok alatt a szoba-czéllovészetet cultiválni. Megválasztottak: főlovészmesternek: Rausch Ferencz ur, helyettes főlovészmesternek: Welsch Emil ur, I. lövészmesternek: Piatnik Vilmos ur, II. lövészmesternek: Jellenek Antal ur, pénztárnoknak: Bach János ur, I. jegyzőnek: Pártos Gyula ur, II. jegyzőnek: Komjádi Jenő ur, I. rendezőnek: Prohászka Henrik ur, II. rendezőnek: Pauer József ur, egyszersmind körbeli puskás. Felügyelőbizottsági tagoknak: ifj. Pardavy József, Schütze Ottó és Moser János urakat. A kör működését 1895. január hó 1-én, a lövészetet január 15-én kezdi meg, a melyre külön meghívók adatnak ki. Körhelyisége Vadász utca 6. szám, irodája Nagymező-utca 26. sz. Piatnik urnál.

Korcsolyabál Pápán. Pápa város és vidéke fiatal-sága a „papai korcsolyaegylet“ javára Pápán 1895. évi január hó 19-én az „Arany Griff“ szálloda dísztermében „Korcsolyabált rendez. A rendező-bizottság a következő urakból alakult: Elnökök: Géczy Kálmán szászados, Körmendy Béla, alelnökök: Giay Károly, Gyulassy Gyula főhadnagy, Kramasza Imre, Szegffy István főhadnagy titkár: Tscheppen Jenő, pénztárnok: Kiss Tivadar, elnök: Pakrócz Kálmán és háznagy: Reguly Dezső.

A nagybányai torna és korcsolyázó egyesület m. hó 10-én este 6 órakor megkezdette működését a gimnáziumi tornacsarnokban. Hetenként két estén tornának, két estén vívna a tagok.

Festetics Tassilo gróf berenczei uradalmában sikerült vadászat tartatott november hó utolsó napjaiban, melyben résztvettek: Lichtenstein Ferencz herczeg, Pallavicini Ede őrgróf, Festetics Vilmos gróf, Wodzicki gróf, Berkheim báró, Mr. T. Smert Esg. és Inkey István. A pár napig tartott vadászat eredménye: 4 ózbak, 9 suta-öz 1265 nyul, 516 üreginyul, 282 kakas, 218 tyuk, 2300 fácán, 340 fogoly, 14 szalonka és 4 különféle. A lövésre került vadak száma összesen 4952 darab.

A Verseczi Tornaegetület január 12-ikén zártkörű bált rendez. A rendező-bizottság élén állanak: Dr. Lichtscheindl Ernő e. elnök, Herzog József e. alelnök, Stüber Antal e. h. titkár, Takács Gyula e. pénztáros, Janell József b. b. elnök, Mayer Pál m. k. honv. főhadn. b. b. titkár.

A kapuvári korcsolyázó egyesület decz. 1-en tartotta rendes közgyűlését a tagok csekély érdeklődése mellett. A közgyűlésen a tisztújításon és az évi jelentéseken kívül egyéb fontos dolgok felől is tanácskozni kellett volna, nevezetesen az alapszabályok módosításá-

ról és a tagsági díjak leszállításáról is. Választmányi jelentés nem volt, a pénztáros számadása — mely 101 frt maradványt tüntet fel — tudomásul vétetett. Elnökké Dr. Guttmann Lajos, titkárrá Kalmár Ákos heiyébe Mathias Ernő, jégmesterré Kallin Ferencz, másod jégmesterré Eltető Béla választatott meg.

A szatmári torna- és vivő egyesület f. hó 18-án tartotta évi rendes közgyűlését. Elnökké választatott: Hérmán Mihály városi tisztii főügyész, alelnökké: dr. Lehotzky János orvos, jegyzővé, Tankóczy Gyula városi aljegyző, orvossa dr. Kelen József, szertárnokká, Nádpataky Gusztáv.

Érmek — és oklevelek kiosztása. A szatmári kir. kath. főgymnasium ifjusága ez évi szeptember 16-án 26 tornászszal vett részt kassán a kerületi tornaversenyen. A részt vett 17 tanintézet ezer tanulói között a szatmári fiuk is derekasan megállották heiyüket, s négy tanuló névszerint Nagy Jenő VIII. o., Kreuter János, Stefan Gusztáv VII. o. tanulók az egyéneki versenyekben, a hosszú ugrásban, mint második győztesek bronz éremmel és oklevéllel, a kötélhuzási versenyben pedig maga a gymnasium (legyőzvé a kassai főreál iskola tanulóit) diszoklevéllel lettek kitüntetve. Az érmek és oklevelek f. hó 32-én érkeztek meg, melyeket Aiben Mátyás igazgató az ifjuság jelenlelében igen szép beszéd kíséretében osztotta ki a győztes tanulók között az igen díszes kiállítású emlékeket, szívükre kötvén, hogy továbbra is legyenek buzgó tornászok.

A miskolczi áll. kereskedelmi középiskola téli tornacsarnokában szép ünnepély folyt le decz. 21-én. Ez alkalommal tüzték fel a szeged-kerületi tornaverseny győzteseinek (Szendeffy Elek és Tóth József tanulóknak) a napokban megküldött győzelmi érmeiket s függesztették fel azon versenyokleveleket, melyeket az iskola a II. orsz. tornaversenyéről — s a szeged-kerületi tornaünnepélyről hozott haza. Az ünnepélyt az intézeti zenekar nyitotta meg szabatosan előadott „Isten áld meg a magyart“ hymnusával. Utánna Dunay Sándor intézeti tornatanár a testi nevelés fontosságáról — az utóbbi évekig történt elhanyagolásáról — és a torna-versenyekről, mint a testi-nevelés reformjának nevezetes mozzanatáról értekezett. Végül felkérte az intézet igazgatóját, hogy az érmeiket tulajdonosaiknak átadni sziveskedjék Gálffy Ignác igazgató tartalmas szavakban buzdította a győzteseket s eredményes munkájukat oly kötelességüknek tüntette fel, melylyel minden magyar ifju hazájának tartozik. Elismerését fejezte ki az intézet tornatanárának sikeres és buzgó működéséért, mit Dunay azzal vizonzott, hogy Gálffy igazgatót mint szövetséges társát tiszteltvén fel, ki mindig ott van, hol buzdítani s a testi nevelés végett tenni kell, az elért győzelmeket vele kívánja megosztani. Az intézet zenekarának közreműködése után az igazgató és tornatanár éltetésével fejeződött be az ünnepély. Egy jelenvolt.

Vadászat. Gróf Erdődy Ferencz vépi uradalmában m. hó 3 atól 10-ig, a két közbeeső ünnepnap kivételével, hajtóvadászat tartatott, melyben 2947 drb nyul, 120 drb fácán, és 43 drb fogoly jutott aggatékra. Vendégek voltak: Albrecht Salvator főherczeg ő fensége, gr. Széchenyi Jenő, Szegedy Béla és György cs. és kir. kamarások, báró Meszlényi, gróf Khevenhüller, Németh Pál plébános és dr. Bácsmegeyi Ferencz csepregi ügyvéd.

Fritz Armin könyvnyomdája

BUDAPEST,

VIII. kerület, József-körút 9. szám (bazár-épület).

*Elvállal minden e szakmába vágó munkát izléses és pontos ki-
vitelben a lehető legolcsóbb árak mellett.*

Legújabb szerkezetű kerékpárok

Nagy választék valódi angol és német kerék-
párokból.

Herbster Károly

raktárában

Budapest, Károly-körút 3. szám.

1894. évi árjegyzék ingyen.

LIPIKI JÓDFÜRDŐ

(SZLAVÓNIÁBAN.)

Elsőrangú kutforrás és gyógyfür-
dőhely

Enyhe éghajlat.

Egyedüli jódhevíz a Continensen
64° Celsius

Az idény tartama márczinstól október végéig.
Gyógyjavaslatok: A gyomor és bél-
csatorna mindennemű hurutos bántal-
mainál, hólyagbetegségeknél, csuzos
és köszvényes kóralakoknál, görvély-
kóros és különféle vérbajoknál.

Kiterjedt árnyékos park, saját
gyógyzenekar, fedett sétány, diszes
és kényelmesen berendezett szal-
lodák és magangyógyintézetek.

100 vendégszoba.

Kitűnő étkezés mérsékelt árak.

Vasuti összeköttetés: Pakratz Lipik
(cs. és k. szab. déli vasut), Okucan
(m. kir. államvasutak.)

Vadászterület

kerestetik bérbevétel czéljából,
lehetőleg a főváros közelében.
Szives ajánlatok a „Herkules”
kiadóhivatalához intézendők.

FÖLDESZ L.

puskaműves

Budapest, Muzeum-körút 9 szám.

Ajánlja jó hírnevű

fegyvereit

kezeség mellett,

továbbá mindennemű **revolve-
reket** és teljes **vadászfelsze-
reléseket.**

Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek. Javi-
tások legolcsóbban számíttatnak.

Porzsolt Kálmán

munkái:

A párbaj. Színmű 1 felv. Elő-
szőr adatott a nemzeti szín- frt kr.
házban 1881-ben 40

Szerencsétlen furulyások. El-
besz. 1883. 1 —

Viharos élet. Elbeszélések. 1886 1 —

Fürdői emlékek. Elbesz. 1887.
(Képekkel.) 1 —

Sport és szerelem. Elb. 1887.
(Képekkel.) 1 —

Amor im Bade. A „Fürdői em-
lékek” német kiadása Berlin
1891. Ára 1 márka.

Herkules Testgyak. és sportközl.
1884. Első évfolyam 6 —

1885. Második évfolyam .. 8 —

1886. Harmadik évfolyam... 8 —

1887. Negyedik évfolyam .. 8 —

1888. Ötödik évfolyam 4 —

1889. Hatodik évfolyam ... 4 —

1890. Hetedik évfolyam... 4 —

1891. Nyolczadik évfolyam 4 —

1892. Kilenczedik évfolyam 4 —

Képes sportnaptár. 1886. évre 1 50

**A testgyakorlati oktatás rend-
szere.** A testgyakorlati okta-
tásra vonatkozó törvények és
rendeletek gyűjtemény. 1886 — 80

Reform-naptár 1892. Politikai
és szépirodalmi tartalommal — 40

A Dunántúl irasban és köpben.
(Dunántúli képes naptár 1892) 1 —

Ugyanaz II-ik kötet 1893-évre 1 —

Porzsolt Jenő:

A korcsolyazás kézi könyve.
Képekkel..... 1 —

Porzsolt Lajos munkái:

A magyar labdajátékok könyve.
Képekkel s gróf Eszterházy
Mihály előszavával..... 1 —

A tornázás kézikönyve Képekk. 1 20

Tornakartyak. Képekkel 1 —

Mindezen munkák kaphatók a „Her-
kules” kiadóhivatalában (Budapest,
József-körút 5. sz.)

KAJARI DEZSŐ

KARLSBADI

szíj-
különlegességek

Budapest, Dorottya-utcza 8. sz. a.

Ajánlja legdusabb választékban
férfi-, női- és gyermek-czipő-áruit
a téli idényre

a legolcsóbb árak mellett. — Különös
figyelemmel

velocipédező, turista és hegyászó
tornaczipőket, vadász-csizmákat

mindennemű bőr- és vászonzól urak, hölgyek
és gyermekek részér. ugymint:

tisztí czipők, galoschnik v. gumiezi-
pők, ugy szinte vízmentes czipőket
és kényes lábra különlegességeket,
nagy választékban raktáron tart

Vidéki megrendések mérték vagy minta-czipő
szerint leggyorsabban eszközöltetnek.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

a kiadóhivatalban

BUDAPEST,

VIII ker. József-körút 5. sz. a.

Képek és képkeretek a legnagyobb
választékban
a legegyszerűbbtől a legremekebbig
való kivitelben legmérsékeltébb ára-
kon kaphatók esakis TINTNER MIKSA
műtárában Bécs, I., Opernring 19.

Magyar recordok.

Balogh Hugó.

A sportközönséget érdekelni fogják az elmúlt év sporteredményei, melyeket legjobban és legáttekinthetőbben mindenestre a statistika tükröztet vissza. Megkísérettem összeállítani a rendelkezésemre álló adatok nyomán a legjobb hazai eredményeket, hogy mennyire sikerült, azt a n. é. olvasó sportközönség illetékes megbírálni. Legtöbb nehézséget a régi adatok hiányossága okozott, melyeket azonban mégis tekintetbe kellett vennem, egyebek nem lévén. Az utolsó 3—4 év adatai azonban megbízhatóak és tekintve azt a körülményt, hogy miután a sport minden irányában jelentékeny haladás észlelhető, a régibb eredmények közül nagyon kevés áll fenn és így bizonyos nyugalommal mertem az alábbi kimutatást közrebocsátani.

Ebből a kimutatásból látjuk, hogy a sport iránti érzék mind jobban kezd tért foglalni hazánkban és ennek legfőbb bizonyítéka a nagyfoku haladás, mely a sport némely ágában bámulatot gerjeszt. Így a futásnál, súlydobásnál, korcsolyázásnál és némileg a kerékpározásnál elért eredmények megközelítik, a külföldi jó közepes eredményeket, az uszásnál pedig teljesen együtt haladunk és némely tekintetben felül is muljuk a külföldet, a mi leginkább abban nyilvánul, hogy a mieinknek sikerült már pár év óta Bécsben 1—2 versenyt megnyerni, az elmúlt évben meg épen Európa bajnokságát sikerült a magyar uszósport egy képviselőjének hazahozni és a beuszott távra világrecordot alkotni. Meg kell még emlékeznünk 3 kiváló versenyzőnkéről, kikről kimutatásunkban megemlékezés nincs, mert eredményeiket nem lehet összehasonlítani másokéival és így statistikailag, hogy úgy mondjuk, számba nem jönnek, győzelmeikre azonban annál büszkébbek lehetünk. Földváry Tibor, híres műkorcsolyázónk az egyik, ki 1894. január 14-én Davosban megnyerte a nemzetközi nagy műversenyt; Zichy Kázmér gr. megnyerte a monte carloi galamblovészversenyek legnagyobb díját, a Grand Prix du Casinot 1894. február elején; végül Deutsch Gyula a Dunán lefelé 2000 m. versenyben leverte legjobb uszóinkat, köztük Közép-Európának eddig legjobb uszóját a berlini Kniese Frigvest 1894. szeptember 6-án a VIII-ik dem. és közegészségi congressus alkalmával.

Egyet akarok még megjegyezni, ugyanis mi nálunk eddig semmi elfogadott usus nincsen arra nézve, vajjon mit tekintünk magyar recordnak, a magyar földön bárki által elért eredményeket vagy pedig bármely magyar ember által bárhol elérteteket. Legjobbnek találtam mindkét nézetnek eleget tenni és megjegyezni az idegeneknél nemzetiségüket.

Sikfutás.

- 91.4 m. (100 yard) Dáni Nándor 10.3 mp. Budapest, 1894. május 24. (Orcy-kerti pálya).
- 100 m. Weiss Armin 11 mp. Budapest, 1894. június 17. (Ügető pályán.)
- 200 m. Záborszky Pista 23 mp. Palics, 1894.

- május 28. (Asphalt-pálya, forduló emelve. Pálya kerülete 323 m.)
- 200 m. Weiss Armin 23 mp. Budapest, 1894. június 17. (Ügető pályán egyenes vonalban).
- 300 m. Stankovits Szilárd 41¹/₅ mp. Budapest, 1894. május 24. (Orcy-kerti pálya, fordulók emelve, kerület 312.8 m.)
- 320 m. Matkovits Miklós 44 mp. Békés-Csaba, 1893. május. (320 m. körpálya vert földből, emelés nélkül.)
- 402.25 m. (1/4 ang. mfd.) Záborszky Pista 53 mp. Budapest, 1894. május 24. (Orcy-kerti pálya, emelt fordulók, kerület 312.8 m.)
- 500 m. Záborszky Pista 1 p. 11³/₅, Palics 1894. május 28. (Asphalt-pálya, fordulók emelve, kerület 323 m.)
- 804.5 m. (1/2 ang. mfd.) Dáni Nándor 2 p. 5 mp. Budapest, 1894. október 21. (Orcy-kerti pálya, fordulók emelve, kerület 312.8 m.)
- 1000 m. Malcsiner Gyula 2 p. 42 mp. Budapest, 1894. szeptember 23 (Ügető pálya, kerület 530 m.)
- 1200 m. Záborszky Pista 4 p. 11 mp. Palics, 1894. május 28. (Asphalt pálya, emelt fordulók, kerület 323 m.)
- 1609 m. (1 ang. mfd.) Réty Pál 4 p. 56²/₅ mp. Budapest, 1893. május. (Orcy-kerti pálya, emelt fordulók, kerület 312.8 m.)
- 2000 m. Sándor Béla 8 p. 36 mp. Kolozsvár, 1889. október. (Országúton.)
- 3000 m. Jankó Béla 10 p. 24 mp. Budapest, 1894. április 29. (Országúton.)
- 3200 m. ifj. Stoffer József 11 p. 8 mp. Budapest, 1893. október 22. (Orcy-kerti pálya, emelt fordulók, kerület 312.8 m.)
- 3218 m. (2 ang. mfd.) Rosenthal Hugó 11 p. 23 mp. Budapest, 1890. október 18. (Orcy-kerti pálya, sima fordulók, kerület 312.8 m.)
- 4827 m. (3 ang. mfd.) Pösztinger Nándor 17 p. 7 mp. Budapest, 1889. június. (Sportkedvelők körének pályája a Damjanich-utcában.)
- 5000 m. Beszedits Iván 19 p. 30 mp. Budapest, 1893. május 28. (Mátyásföld-Budapest.)
- 6436 m. (4 ang. mfd.) Balogh Dezső 25 p. Budapest, 1888. május 19. (Orcy-kerti pálya, sima fordulók, kerület 312.8 m.)
- 8000 m. Halácsy Antal 35 p. Hódmező-Vásárhely, 1885. augusztus. (Algyő-Vásárhely.)
- 8195 m. Balogh Dezső 30 p. Budapest, 1887. október. (Orcy-kerti pálya, sima fordulók, ker. 312.8 m.)
- 15000 m. Balogh Dezső 54 p. 42 mp. (Palics-Szabadka és vissza.)
- 48000 m. Balogh Dezső 5 ó. 35 p. 1886. június. (Budapest-Gödöllő és vissza. Go-as-you-please.)
- 54000 m. Beszedits Iván 5 ó. 58 p. 1892. okt. 30. (Hatvan-Budapest. Go-as-you-please.)

Gátfutás.

- 109.68 m. (120 yard) Réty Pál 16 mp. Budapest, 1894. május 20. (10 drb. 85 cm. magasság.)
- 182.8 m. (200 yard) Réty Pál 27³/₅ mp. Budapest, 1894. szeptember 4. (Egy forduló, 8 drb. 85 cm. magas gát.)
- 150 m. Sajtos Samu 20 mp. Szeged, 1892. jun. 29. (Egyenes pálya, 2 gát.)
- 200 m. Kinsky Nusi gr. 30¹/₅ mp. Budapest, 1885. június. (Egy forduló, 8 gát.)
- 201.12 m. (1/8 ang. mfd.) Balogh Vincze dr. 29 mp. Kolozsvár, 1886. október. (Egyenes pálya, 6 gát.)

320 m. Sándor Ákos 47 mp. Budapest, 1886. máj.
(Orczy-kerti pálya, 10 gát.)
402.25 m. ($\frac{1}{4}$ ang. mfd.) Réty Pál 1 p. 4 mp. Buda-
pest, 1893. május 21. (Orczy-kerti pálya, 12 gát.)
1000 m. Réty Pál 3 p. $13\frac{4}{5}$ mp. Budapest, 1891.
október 17. (Orczy-kerti pálya, 10 gát.)
1609 m. (1 ang. mfd.) Réty Pál 5 p. 43 mp. Buda-
pest, 1892. június. (Orczy-kerti pálya 15 gát.)

Akadályfutás.

201.12 m. ($\frac{1}{8}$ ang. mfd.) Bott János 33 mp. Magyar-
Óvár, 1885. június. (7 akadály.)
402.25 m. ($\frac{1}{4}$ ang. mfd.) Szokoly Alajos 1 p.
 $33\frac{3}{5}$ mp. Budapest, 1891. október 17. (8 akadály,
Orczy-kerti pálya.)
500 m. Vörösmarty László 1 p. 30 mp. K-Kálla,
1884. július.
600 m. Székely Ákos 1 p. 43 mp. Győr, 1884. máj.
(6 akadály.)
804.5 m. ($\frac{1}{2}$ ang. mfd.) Pösztinger Nándor 2 p.
 $30\frac{2}{5}$ mp. Budapest, 1890. május, (Orczy-kerti pálya,
8 akadály.)
1000 m. Dáni Nándor 3 p. 5 mp. Budapest, 1894.
október 21. (Orczy-kerti pálya, 8 akadály.)
1609 m. (1 ang. mfd.) Réty Pál 5 p. 33 mp. Buda-
pest, 1889. június. (15 akadály, Sportkedvelők Köré-
nek pályája Damjanich-utcájában.)

Ugrás távolba.

5 m. 95 cm. Dáni Nándor Budapest, 1894. szeptem-
ber 4. (Ugrás a földről a VII. demographiai cong-
ressus alkalmából rendezett versenyen.)
6 mp. 17 cm. Réty Menotti. Budapest, 1892. május.
(M. A. C. tavaszi viadalán 10 cm. ugródeszkáról.)
6 m. 30 cm. Bogdán Ferencz. Budapest, 1887.
május. (M. A. C. tavaszi viadalán 15 cm. deszkáról.)
6 m. 50 cm. Réty Pál. Palics, 1890. augusztus 3.
(Az Achilles Sport egyesület versenyén 28 cm. deszkáról.)

Ugrás magasba.

1 m. 56 cm. ifj. Rózsa Kálmán, Budapest, 1893.
október 22. (Ugrás földről a M. A. C. őszi viadalán.)
1 m. 56 cm. Reichardt Vilmos. Budapest, 1894.
október 21. (Ugrás földről a M. A. C. őszi viadalán.)
1 m. 83 cm. Vermes Nándor. Budapest, 1879. decz.
(Ugrás 8 cm. magas deszkáról a Nemzeti Torna-
Egylet díztornáján.)
1 m. 85 cm. Szögy Béla. Budapest, 1892. deczem-
ber. (Ugrás 10 cm. magas deszkáról a Budapesti
Torna-Club díztornáján.)
2 m. 5 cm. Réty Pál. Palics, 1890. augusztus 3.
(Ugrás 28 cm. magas ugródeszkáról.)

Távolmagasugrás.

1 m. 70 cm. Réty Pál. Budapest, 1891. június. (Ugrás
10 cm. magas deszkáról 2 m. távolságból a M. A. C.
tavaszi viadalán.)
1 m. 70 cm. Boronkay Dénes, Donhoffer
Szilárd és Sachs Lipót, Budapest, 1893. decz.
(Ugrás 10 cm. magas deszkáról 2 m. távolságból a
M. A. C. házi viadalán.)
1 m. 49 cm. magas és 1 m. 50 cm. széles Szokoly
Alajos Budapest, 1894. december 9. (Ugrás 10 cm.
magas deszkáról 1 m. 50 cm. távolságból a M. A. C.
házi viadalán.)

Rúdugrás magasba.

3 m. 5 cm Zsingor Árpád. Budapest, 1884. decz.
(Ugrás 10 cm. magas deszkáról a Budai Torna-Egylet
díztornáján.)

Lapdadobás.

72 m. Ensel Kálmán. Budapest, 1893. május 21.
(Dobás criquetlapdával szél ellen.)

Súlydobás távolba.

$7\frac{1}{2}$ kg. Szilágyi Gyula 11 m. 20 cm. Hódmező-
Vásárhely, 1894. augusztus 20. (Dobás földről.)
12 kg. Rupp László 7 m. 80 cm. Budapest 1888. máj.
A M. A. C. tavaszi viadalán. (Dobás 15 cm. magas
deszkáról.)
17.5 kg. Racsman János 6 m. 27 cm. Palics,
1883. július az Achilles Sport-Egylet versenyén. (Do-
bás 28 cm. magas deszkáról.)
35 kg. Horváth István 3 m. 55 cm. Palics, 1894.
május 28. az Achilles Sport-Egylet versenyén. (Dobás
15 cm. magas kőlapról.)

Súlydobás magasba.

$7\frac{1}{2}$ Freund Sándor 5 m. 50 cm. Budapest, 1893.
szeptember 24. A M. Testgy.-Köre versenyén. (Dobás
15 cm. magas deszkáról.)
12 kg. Rupp László 4 m. 10 cm. Budapest, 1888.
május a M. A. C. tavaszi viadalán. (Dobás a földről.)
 $17\frac{1}{2}$ kg. Réty Menotti 3 m. 65 cm. Budapest, 1894.
május 6. a Budapesti Torna Club díztornáján. (Dobás
10 cm. magas deszkáról.)
35 kg. Horváth István 2 m. 52 cm. 1894. máj. 28.
Palicson, az Achilles Sport-Egylet versenyén. (Dobás
15 cm. magas kőlapról.)

Súlyemelés két karral vállmagasságból.

30 kg. Frank Ernő 43 emelés. Budapest, 1894.
szeptember 24.
25 és 50 kg. Porteleky László (Budapest, 1890.
október a M. A. C. őszi viadalán) és Tóth Endre
(Budapest, 1891. május, a M. A. C. tavaszi viadalán)
25 kgt. 15-ször és utána az 50 kgt. 20-szor emelték.)
50 kg. Schwartzmayer Lajos 33-szor emelte
Budapest 1894. június 17-én a M. Testgy.-Köre
versenyén.
75 kg. Réthy Menotti 3-szor emelte Palicson 1894
május 28-án az A. Sp. E. versenyén.
100 kg. Réthy Menotti 1-szer emelte Palicson 1894
május 28-án az A. Sp. E. versenyén.

Uzás állóvizben.

66 m. Biegelbauer Árpád 49 mp. Budapest, 1894
július 28 a Magyar Uzó Egyesület versenyén. (Bassin
22 m. víz hőfoka 21° két forduló.)
68 m. Biegelbauer Árpád $50\frac{3}{5}$ mp. Bécs 1894
augusztus 5 az I. Wiener Amateur Schwimm Club
versenyén (Európa bajnoksága, bassin 68 m. fordulás
nélkül, víz hőfoka 14° világreccord.)
110 m. Balogh Hugó 1 p. 42 mp. Budapest, 1892
június 29 a M. Testgy. K. uszóversenyén (bassin
22 m. 4 forduló, víz hőfoka 21° .)
136 m. Reischl Ferencz 2 p. $8\frac{3}{5}$ mp. Bécs 1894
augusztus 5 az I. Wiener A. Schw. C. versenyén,
(bassin 68 m., 1 forduló, víz hőfoka 14° .)
220 m. Reischl Ferencz 3 p. 40 mp. Budapest,
1894 július 28 a M. U. E. versenyén, (bassin 22 m.
9 forduló, víz hőfoka 21° .)

550 m. Guttman Alfréd 9 p. 45 mp. Budapest 1894 július 28 a M. U. E. versenyén, (bassin 22 m. 24 forduló, víz hőfoka 21°).
660 m. Balogh Hugó 12 p. 30 mp. Budapest, 1892 június 29 a M. Testgy. K. versenyén, (bassin 22 m. 29 forduló víz hőfoka 21°).

Gyorskoresolyázás.

220 m. Katinszky Emil 34 mp. Budapest, 1887. január az I. ker. polgári kör versenyén (Pálya 300 m. ellipsis).
300 m. Wein Dezső 35 mp. Budapest, 1887. január az I. ker. P. K. versenyén. (Pálya 300 m. ellipsis.)
400 m. Lillits Milutin 49¹/₅ mp. a B. K. E. versenyén Budapest, 1893. január. (Pálya 400 m. ellipsis.)
500 m. Szabó István 52¹/₂ mp. 1894. február 2. Bpest, a B. K. E. versenyén. (Pálya 400 m. ellipsis.)
550 m. Dáni Nándor 1 p. 20 mp. Bpest, 1889. jan. az I. K. P. K. versenyén.
580 m. Alkér Ernő 1 p. 26¹/₅ mp. Bpest, 1887. jan. az I. K. P. K. versenyén.
800 m. Gresznarik Ferencz 2 p. 18 mp. Bpest, 1888. január az I. K. P. K. versenyén.
1000 m. Kemény Sándor 2 p. 48 mp. Bpest, 1886. február az I. K. P. K. versenyén.
1200 m. Dáni Nándor 3 p. Bpest, 1886. február a Budai Polgári Lövész-Egylet versenyén. (Pálya 300 m. ellipsis.)
1500 m. Szabó István 2 p. 58²/₅ mp. Bpest, 1894. február 2. a B. K. E. versenyén. (Pálya 400 m. ellipsis.)
1609 m. (1 ang. mfd. Dáni Nándor 3 p. 42 mp. 1893. január az I. K. P. K. versenyén. (Pálya 300 m. ellipsis.)
2400 m. Dürr Károly 7 p. 18¹/₄ mp. Bpest, 1888. január az I. K. P. K. versenyén.
10000 m. Szabó István 22 p. 47 mp. Bpest, 1894. február 2. a B. K. E. versenyén. (Pálya 400 m. ellipsis.)

Koresolyázás hátrafelé.

250 m. Szentgyörgyi J. 54 mp. Budapest, 1886. február az I. K. P. K. versenyén.
300 m. Wein Dezső 1 p. ¹/₅ mp. Bpest, 1887. január az I. K. P. K. versenyén.
400 m. Kanitz Henrik 1 p. 37¹/₅ mp. Bpest, 1893. január a B. K. E. versenyén.

Akadályverseny.

500 m. Sándor Ákos 1 p. 11 mp. Bpest, 1886. jan. az I. K. P. K. versenyén. (6 akadály.)
550 m. Wein Dezső 1 p. 57¹/₂ mp. Bpest, 1887. január az I. K. P. K. versenyén. (4 akadály.)
750 m. Sándor Ákos 1 p. 58 mp. Bpest, 1887. február az I. K. P. K. versenyén. (6 akadály.)
800 m. Kelety Géza 2 p. 14¹/₂ mp. Bpest, 1889 január az I. K. P. K. versenyén (6 akadály).
1000 m. Sándor Ákos 3 p. 4 mp. Bpest, 1887 jan. az I. K. P. K. versenyén (4 akadály.)

Kerékpározás.

a) Magas géppel pályán.

1000 m. Philippovits Emil 1 p. 40 mp. Budapest, 1886 június 29. a B. K. E. versenyén. (Pálya 686·8 m.)
1609 m. Harris György 3 p. 42 mp. Palics 1882 augusztus 7. az A. S. E. versenyén. (Asphalt pálya, forduló emelve, kerület 323 m.)
2000 m. Philippovits Emil 4 p. 1 mp. Bpest, 1890 december a B. K. E. versenyén, (Pálya 686·8 m.)

3218 m. (2 angol mfd) Vermes Lajos 7 p. 47¹/₅ mp. Bpest, 1884. május a M. A. C. tavaszi viadalan. (Pálya 312·8 m.)

4000 m. Temesváry Antal 13 p. 45 mp. Hódmező-Vásárhely 1885 augusztus a T. és V. E. alakulásakor. (Népkertben.)

5000 m. Philippovits Emil 9 p. 33 mp. Budapest, 1890 július 3. a B. K. E. versenyén. (Pálya 686·8 m.)

6436 m. (4 angol mértfd) Philippovits Emil 16 p. 18²/₅ mp. Bpest, 1884 október a M. A. C. őszi viadalan. Pálya 312·8 m.)

8045 m. (5 ang. mtd) Hoffmann E. (osztrák) 17 p. 31 mp. Budapest, 1885 június 29 a B. K. E. versenyén. (Pálya 686·8 m.)

10,000 m. Gericke Alfréd (osztrák) 19 p. 57 mp. Bpest, 1888 jun. 29 a B. K. E. versenyén. Pálya 686·8 m.)

50,000 m. Mlaker Ferencz (osztrák) 2 óra 1 p. Bpest, 1889 június 29 a B. K. E. versenyén. (Pálya 686·8 m.)

b) Magas géppel országúton.

15,000 m. ifj. Udvary Ferencz 38 p. 10 mp. Körmen 1889 augusztus 20. a K. V. E. versenyén.

24,000 m. Vándory Jenő 1 ó. 26 p. 27²/₅ mp. 1886. június a B. K. E. versenyén. (Gödöllő-Budapest.)

40,000 m. Uhl R. 2 ó. 40 p. Pozsony 1889 október az I. P. K. E. versenyén.

48,000 m. Dáni Nándor 2 ó. 20 p. 1891 május 29. a M. Testgy. K. versenyén. (Budapest-Gödöllő és vissza.)

54,000 m. Schütz Ferencz 3 ó. 7 p. 57 mp. 1890 szeptember a M. Testgy. K. versenyén.

60,000 m. Barta Gergely 2 ó. 57 p. 1890 május a kolozsvári athl. club versenyén. (Kolozsvár-Szamosujvár.)

120,000 m. Philippovits Emil 7 ó. 20 p. 1890 október a K. K. E. versenyén (Nagyvárad Kolozsvár.)

c) Safetyvel pályán.

1000 m. Schwáb Béla 1 p. 49²/₅ mp. Bpest, 1894 május 2 a K. Szöv. alakulásakor, (Pálya 686·8 m.)

1609 m. Rottenbiller János 2 p. 31 mp. Bpest, 1894 szeptember 23 a M. T. K. versenyén. (Pálya 686·8 m.)

2000 m. Módl Lajos 3 p. 16²/₅ mp. Pozsony 1894. június 17 az I. P. K. E. versenyén. (Pálya sima felületű. kb. köralakú, fordulók emelve nincsenek, kerülete 340 m.)

3000 m. Lurion Miksa (osztrák) 4 p. 50 mp. Bpest, 1893 szeptember 8 a Hunnia versenyén. (Pálya 686·8 m.) nagyon kevésse emelt fordulók.

4000 m. Butta Kálmán 7 p. 29¹/₅ mp. Szombathely 1894. október 14. a vasvármegyei sport egyesület versenyén pálya megnyitás alkalmából. (Modern kitűnő makadam pálya. kerület 400 m.)

5000 m. Minich Jenő 7 p. 38 mp. Palics 1894 május 28. (Asphalt pálya 323 m.)

6000 Minich Jenő 11 p. 11 mp. Bpest, 1893 május 14. a Hunnia versenyén (686·8 m. pálya).

10000 m. Minich Jenő 16 p. 48 mp. Palics 1894 május 28. (Asphalt pálya 323 m.)

15000 m. Nagy Dénes 27 p. 41¹/₅ mp. Bpest, 1893. szeptember 8 a Hunnia versenyén. (Pálya 686·8 m. emeléssel a fordulónál.)

20,000 m. Schwáb Béla 29 p. 42¹/₅ mp.

30,000 m. Milac G. 1 ó. 14 mp.

40,000 m. Schwáb Béla 1 ó. 20 p. 33¹/₅ mp.

50,000 m. Schwáb Béla 1 ó. 40 p. 24¹/₅ mp. (Négy utóbbi eredmény a szombathelyi új pályán lett ki-

küzdve 1894 október 16-án nyilvános recordkísérlet alkalmából.)

1 óra alatt Schváb Béla (31'52 km.)
2 óra alatt (61'812 km.)

Budapest. 1894 június 22-én.

3 óra alatt Schváb Béla 85'189 km. Bpest, 1894 június 24-én a Schváb Béla és Cody F. közötti nyilvános match alkalmával.

d) Safetyvel országúton.

10,000 m. Rottenbiller János 21 p. 1893 szeptember 3-án a Nemzeti K. E. versenyén (Érd-Budafok.)

22,000 m. Jüngling József 48 p. 1893 szeptember 3 a Nemzeti K. E. versenyén (Martonvásár-Budafok.)

25,000 m. Erlesbeck Emil 1 ó. 2 p. 15 mp. 1894. ápril 29. a M. T. K. versenyén. (Gödöllő-Budapest.)

26,000 m. Lahotay István 58 p. 1893 július 9 a Hunnia versenyén (Ércsi-Budafok.)

34,000 m. Morawetz Zsigmond 1 ó. 28 p. 5 mp. 1893 szeptember 24 a P. K. E. versenyén (Pécsvárad-Pécs.)

35,000 m. Minich Jenő 1 óra 20 p. 30 mp. 1893 május 28 a Hunnia versenyén (Aszód-Budapest.)

40,000 m. Nagy Dénes 1 ó. 34 p. 1893 július 9 a Hunnia versenyén (Adony-Budafok.)

50,000 m. Minich Jenő 1 óra 54 p. 12 mp. 1894 november 11 az „Előre” K. K. versenyén (Rákosfalva-Besnyő és vissza).

54,000 m. Holló István 2 ó. 58 p. 1892 októb. 30 a M. T. K. versenyén (Hatvan-Budapest.)

56,000 m. Minich Jenő 2 ó. 6 p. 48 mp. 1893 szeptember 3 a Nemzeti K. E. (Székesfehérvár-Budafok.)

77,500 m. Stampa Keresztély 3 ó. 24 p. 1893 október a kolozsvári K. E. versenyén. (Bánffy Hunyad-Szilágy Somló.)

80,000 m. Schiffert Ferencz 3 ó. 46 p. 1893 július 9 a Hunnia versenyén (Duna-Földvár-Budafok.)

100,000 m. Gerger Ferencz (osztrák) 4 ó. 23 p. 1893 október 29 M. T. K. versenyén (Budapest-Hatvan és vissza.)

121,000 m. Bedő Imre, Bolgár Tivadar és Littke, Lenczi 6 ó. 10 p. alatt egyszerre érkeztek be a P. K. E. versenyén 1893 október 22-én. (Pécs-Sikiős-Mohács-Pécs.)

127,500 m. Barta Gergely 6 ó. 3 p. 1893 október a K. K. E. versenyén. (Kolozsvár-Szilágy Somló.)

227,600 m. Philippovits Emil 10 ó. 52 p. 1894 augusztus 19 a Hunnia és P. K. E. versenyén. (Budapest-Mohács-Pécs.)

Az olympiai játékok felélesztése.

1894. június havában nemzetközi athletikai kongresszus volt Párisban, melynek programját annak idejében mi is közöltük. Olvasóink bizonyára még emlékezni fognak arra, hogy ezen kongresszus az olympiai játékok visszaállításának eszméjével is foglalkozott, s mint mi már jelenthetjük sikerrel, a mennyiben egyhangúlag a következő határozatot hozta: Az olympiai játékok felélesztése minden költséget kizárólag határozott elő-

nyökkel lévén összekötve athletikai, erkölcsi és nemzetközi tekintetben, e játékok visszaállítandók, a modern élet szükségleteinek és feltételeinek megfelelő alapon. A vívás kivételével, az olympiai versenyek csak *műkedvelők* részére rendeztetnek. A nemzetközi szervező bizottság ügyrendjébe egy oly intézkedés veendő be, mely e bizottságot feljogosítja arra, hogy a versenyektől oly egyéneket tiltson el, kik korábbi cselekedeteik révén az intézmény tekintélyét csorbíthatnák. Minden ország a versenyeken csakis hozzátartozóival vehet részt, m. p. olyformán, hogy minden sportnemre csak valódi bajnokok neveztesse; e végből megfelelőleg mindenütt országos versenyek rendezendők. Kivánatos, hogy a sportnek közül a következők kerüljenek bemutatásra: athletika szorosabb értelemben (futások és versenyek); csolnakázás, úszás és kocsolyázás; athletikai játékok (lawn-tenis, rugó labda, stb.); vívás boxolás, birkozás, lovaglási sportok (polo), lövészet, tornázás és kerékpározás.

Kétséget nem szenved, hogy egy ily széleskörű vállalat előkészítése és megvalósítása nagy munkával jár e végből a kongresszus nyomban megalakította a *nemzetközi előkészítő bizottságot*, melynek tagjai első sorban az illető kormányok hivatalos részvételét vannak hivatva biztosítani. E bizottságban Magyarországot *Kemény Ferencz* realisk. igazgató képviseli, ki mint értesülünk, az olympiai játékok felélesztésének s e célra egy országos bizottság megalakításának ügyében nemrég terjedelmesebb emlékiratot terjesztett fel a közoktatásügyi miniszteriumhoz, melynek sikeres elintézését az ügy érdekében reméljük.

A hely kérdése *véglegesen* még nincsen megállapítva: az első játékok színhelyeül 1896-ban *Athén* volt kiszemelve, majd 1900-ban *Páris*. *Tekintettel arra, hogy 1896-ban leend nálunk a milléniumi kiállítás, az illetékes közöket még idejekorán figyelmezteljük arra, vajjon nem volna-e nemzeti szempontból nagyon is indokolt, ha mindent elkövetnénk a végből, hogy az olympiai játékok felélesztésének színhelyét hazánk fő- és székvárosába tereljük s hogy az ezen nemzetközi ténnyel kapcsolatos erkölcsi lökét magunknak biztosítsuk?*

Hogy az ügy eddigi s további fejleményeiről a nemzetközi bizottság a nyilvánosság előtt is beszámolhasson „*Bulletin du Comité international des jeux olympiques*” czimen időszakonként egy hivatalos Értesítőt ad ki, melynek eddig két száma jelent meg igen érdekes tartalommal.

A versenyek programját a bizottság, élén a buzgó *Pierre de Coubertin* br. vezértitkárral, ez idő szerint állapítja meg. Mihelyt elkészül, sietni fogunk azt olvasóinkkal is megismertetni.

X. Klósz György fényképészeti műintézet Budapest V. Kossuth Lajos-utca 18. sz. I. emeleten. Telefon-állomás. Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar-, mű-, és tárgyokról, sat. Photolithographia, czinkographia, fénynyomat, autographiai fénymasolat.

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Egész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
két-szer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatalBudapest, József-körút
5. szám.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcs.-Egylet”, „Magy. Testgyakorlók köre”, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet”, a „Bpesti, hegyvidéki turista-Egylet”, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti Torna-Egylet”, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet”, a „Debreczeni Torna-Egylet”, az „Egyetemi Athletikai Club”, „Első Magyar Vivó-Egylet”, az „Ersekújvári Vivó- és Torna-Egyesület”, a „Fertői Csónakázó-Társaság”, a „Győri Csónakázó-Egyesület”, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet”, a „Kolozsvári Athletikai Club”, a Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet”, a „Föv. Vivó-Club”, a „Körmendi Athletikai Club”, a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet”, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivó-Egylet”, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet”, a „Makói Torna-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet”, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet”, a „Maros-Vásárh. Torna-Egyl.” a „N-Bányai Torna és Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet”, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet”, a „Nemzeti Hajós-Egylet”, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet”, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület”, az „Ó-Budai Torna-Egylet”, a „Pécsi Athletikai Club”, a „Pozsonyi Hajós-Egylet”, a „Pozsonyi Torna-Egylet”, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet”, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet”, a „Sátoralja Újhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club”, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet”, a „Szabadkai torna-Egylet”, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör”, a „Szegedi Csónakázó-Egylet”, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Szegedi Torna-Egylet”, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet”, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Ujvidéki kerékpár- (Bicycl-) egyesület”, a „Pápai korcsolya-egylet”, a „Torontáli korcsolyázó és hajós-egylet”, „Szegedi Kerékpár-egyesület”, „Veszprémi torna-Egylet”, „Tordai korcsolyázó-egylet”, „Budapesti Torna-Club”, „Zombolyai atletikai club”, a „Szászvárosi atletikai club”, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet”, a „Budapesti polgári lövészegegyesület”, „Sportkedvelők köre”, a „Magyar Úszó-Egylet”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A deszka távolsága az ugró-pálczától.

A mult számunkban közölt magasugrási eredményekre vonatkozólag egy fővárosi tornatanár aláírással levelet kaptunk, melyben az illető tornatanár nem helyesli, hogy a tanulók a deszkát magasságuknak megfelelően állítják az ugró-pálczához. Minden indokolás nélkül tevén ezt a helytelenítést, nekünk kell a mi véleményünket megokolni.

Igaz az, hogy mind a tornaszövetség, mind az atletikai versenyeken, sőt az is igaz, hogy még a tanulók országos verseny szabályai szerint a tanulók versenyein is a deszka távolság állandóan határozott. Ennek daczára bátrak vagyunk a mi véleményünk helyességét bizonyítani.

Már azon, a miniszteriumban tartott gyűléseken, melyeken a tanulói versenyek szabálya készült, többször a leghatározottabban protestáltam az ellen, hogy a felnőttek versenyszabályai változatlanul alkalmaztassanak a különböző koru és nagyságu tanulókra. Igyekeztem kimutatni, hogy azon esetben, ha a deszka minden osztály magas ugrásánál 120 cm. távolra áll a pálczától, mily igazságtalanság történik a kisebb osztályok tanulóival. Egyik tanulónak a deszka 70 cm. távolban áll a kellő helyen, a másiknak 140 cm.-ben.

Azt még elfogadnám, hogy minden osztályban állandóan egyenlő távolságból ugorjanak a fiúk, de hogy az egész nyolcz osztály növendékei egy távolból ugor-

janak azt ma még jobban elítélem, mint az országos versenyek előtt.

Különbö is egész bizonyosnak tekintem már, hogy csak idő kérdése, hogy mikor látják be tornatanáraink a deszkának egész felesleges voltát. A tanulói verseny-szabályok készítésénél csak nehezen lehetett kivinni, hogy a VII—VIII, oszt. növendékei a magasugrásnál deszka nélkül versenyezzenek; ma már azt hiszem könnyebben menne az ugrásnál a deszkának egész mellőzése.

Nem az angolok majmolása vezet engem a deszka elleni küzdelemre, hanem azon tapasztalat, hogy a legjobb ugró is szerencsétlenül járhat a deszkáról való ugrásnál. Másrészt azt is tapasztaltam, hogy az oiy tanuló, ki deszka nélkül tanul ugrani biztosabban ugrik, szemmértéke élesebb és a mi a fő az életben is jobban hasznát veszi ebbeli ügyességének.

A tanulói verseny szabályoknak ezen itt említett tévedésén kívül vannak egyéb hibái és hiányai is, melyek között a legnagyobb a handicapelés, az erőkiegyenlítés elejtése, melyért ép oly hiába küzdöttem, mint a deszka mellőzéseért. De hiszem, ezt is reperálhatjuk még.

Porzsolt Jenő.

Magas-ugrási eredmények az ungvári kir. kath. gym.-ban.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Örömmel üdvözlöm becses lapjában a mérés kezdeményezését és sietek a felszólításnak körülményeinkhez képest szerény adataimmal eleget tenni. „Az osztályozás módszere” cz. cikkemben kifejtett elvek szerint annál is inkább, mert az eredmények feltüntetésében alapját látom — hogy úgy mondjam — az összehasonlító tornázásnak.

Bármely téren a működés nem csak magában lehet eredményes, de azzá lesz különösen akkor, ha másokéval összehasonlítjuk; ez által nem csak magunk okulhatunk, de serkentjük különösen ifjúságunkat, hogy minden alkalmat megragadva és felhasználva szelleme mellett a testet is kiművelje.

Az évváró vizsgálatokat mai nap a versenyek és az időszakokat a mérések pótolják. A tornázásban nincs referálás, kinek-kinek minden órát kell felhasználnia, a hogy különben nem is mutathatna fel semmi eredményt akár az időszak akár az év végén, ha mindig szorgalmasan nem gyakorolna.

A mérést épügy eszközöltem, mint a bpesti reform. gymnasiumban. Hogy az eredmények amaztól aránylag eltérők, tekintetbe veendő maga az időszak is és az ahhoz alkalmazott vidéki öltözködés, mely mindenképen akadály. Jelenleg az idő rövidsege miatt csak a magasugrási eredményeket küldöm, a többit jövőre.

Összeállítás:

Magasság em.-ben	I. a	II. a	III. a	IV. a
20	1	—	—	—
30	—	1	—	—
40	2	—	—	—
45	2	—	1	—
50	6	1	—	—
55	4	1	2	—
60	6	7	1	—
65	17	10	2	2
70	11	7	12	1
75	5	5	3	5
80	10	10	6	6
85	1	2	2	5
90	3	2	5	5
95	—	1	2	1
100	—	2	8	8
105	—	—	3	6
110	—	—	—	2
115	—	—	—	1

Jó és szép reményekkel kecsegtető ugróim a következők: Gulovics A. I., Appáry B. és Bacsinszky J. III. és Jaczkovics P. IV. o. tanulók.

Szabadjon végül azon kérdést intéznem, vajjon a magyar testi nevelési és sport irodalom kiállítására vonatkozó *nyomtatványok* alatt csakis külön kiadványok vagy a lapokban közölt értekezések is értendőek?*)

Hazafias üdvözzettel

Medvezky István.

*) A lapokban közlött szakezickek is egybe gyűjthetők és táblákban kiállíthatók. Szerk.

A játékról.

A negyvenes évek óta nagyobb haladás mutatkozik a testi nevelés terén is; egy-két évdízed egész emberöltők, századok sorának mulasztásait hozta helyre, az iskolák ajtajától elutasított testgyakorlatot most tárt karokkal fogadjuk be. Annyi bizonyos, hogy a poroszok háboru, nem csekély befolyásu volt a testképzés felkarolására hazánkban. Legujabban jöttünk rá, hogy a porosz katonai stílus a testedzés minden áldása mellett is főleg a kisebbeknél, egyoldalú, merev; utja simára van kifarva mint a matematikáé, azon egy adott

ösvényen halad örökké. A tapasztalás bizonyította, hogy a tornázásból hiányzik a jó kedv májusi napsugara, az öröm derüje; inkább a hivatalos munka fanyar ízével hat, berögzött formák, sablonok közt mozog és legtávolabb van tőle leleményes találékonyság, invenczió. Azért ma már, köszönet érte volt közoktatásügyi miniszterünknek, a tornázást kiegészítő, testet-lelket egyaránt felvidítő angol play-k és német Spielek felé vonzódnunk.

A katonai rend- és szorgyakorlatok, tanui a korlát meg a nyújtó, hatalmasan edzik a testet, főleg a közep-tanodák felsőbb osztályaiban, a pubertás kritikus éveiben Valami felemelő látvány az a nemesen fellépő bátorság, azok az erőt lehető, (menea pneiontes) szabatos, könnyed lengések, a testnek mozgás közben leirt finomul elhajló vonalai, az izmok ünnepi beszéde! Az egészség, duzzadó fiatalság, önérzettel karöltött férfias erély és életkedv ragyognak rajtuk, ellentétben a liszteszsák módjára puffanó esetlen lomhasággal. Jobban örül a tanuló egy zseniálisan sikerült mozdulat után társai önzetten tapsainak, felzúgó „éljen” riadásának, mintha a „smer” gyök perfectumát találta volna el, a görögben. Ha neveléstani tekintetben mérlegelnők a katonai jel-szavak súlyát bizonyára nem csekélyebb értékűeknek találnök, mint akár az indogermán aspiráták, vagy a másodrendű görbék megoldásának hyperkritikáját. De, bármily előnye legyen is a testgyakorlatnak, mégis, főleg a kisebb tanulókat, le kell oldani a mechanizmus formákban szorító járszalagjáról, szabadabb pórásra kell eresztetni a gyermek jó kedvét, kellemes emóciókkal kell nevelni planétikus mozgását a melytől távol legyen a félelem és a szigor vas kényszere. Ez az újabbkori nevelési rendszernek titka, üdvözítő evangéliuma, a humanizmus messze világitó sugara. Tapasztalásból tudom, milyen borzalommal futott egy kis öt-hat éves fiu tanítója elöl, kit játékaik köréből atyja korán akart a betüre fogni. A tanító nevének említésére is olyan iszonyat fogta el, mintha mérges kígyóra lépett volna és reszketve menekült anyja védelme alá. Ez mindenesetre a leghathatósabb módszer arra, hogy hosszú időre elvegyük kedvét a tanulástól. A szellemi tevékenységre való készséget a jól rendezett változatos iskolai játékokkal tetemesen előmozdítjuk. A gyermekeknek ki kell magát játszani, ez az irány a zsenge növendék testi fejlettségének is megfelelőbb.

Napjainkban lelkiismeretesen foglalkoztatja a tan-ferfiakat az a jóakaró gondoskodás, milyen ismeretágot sajátíttasanak el a tanulóval érettségi fokához mérten az iskolák ez s azon osztályában, milyen módszerrel csepegtessék bele a hasznos tudnivalókat, hogy a munka minimumának az eredmény maximuma feleljen meg. Az inycenzség leleményében kifogyhatatlan, milyen sorrendben lopja be a cifra ételeket a blazirt gyomorba, hogy ez azokon se meg ne botránykozzék és egészségére is váljék a testi szervezetnek. Ennyire a test nevelése tekintetében még nem jutottunk. Az ész és a gurmanderia itt határozottan előnyben vannak.

A tornázás és játékerén ez a módszer nem hogy részleteiben kidolgozva, de általános körvonalaiiban is csak hogy épen érintve van, az egyes iskolai utasítások nagyon is futólagosan surrannak el rajta. Pedig a növendék fejlettségének tekintetbe vétele nélkül több kár, mint haszon háromlik a tes. képzésére. Barátosi Porzsolt Lajos igyekszik ezen a hiányon segíteni a Tornázás kézikönyve és a Torna kártyák czimü jeles művében.

A játék alól nem is mentetnék fel magukat a tanulók olyan könnyen; épen ezen előszeretetük a leg-

kiáltóbb bírálat a fennálló rendszer ellen. Mert a játék mulattató is a tanulóra, legfőbb tényezője s előnye: az öröm, mely a nehéz szellemi munka után nem veszi igényben az agy működését inkább alkalmas átmenetet képez a szellemi foglalkozásra. Különböző alakjai, mint a futó labda dobó, harc-, verseny-, tréfás játékok és a különböző téli jégsporthok a szívörömmel más más hurjait rezdítik meg. A poroslevegőjű tornateremmel szemben megvan a játéknak természetes vonzóereje, mint a virágnak illata; olyan enyhületet nyújt a léleknek, mint a hegyi forrás vize nagyon szomjuhozónak. Observációimnak inductív eredményeként állíthatom, hogy a játéktér a tanulóknak második otthona.

Felméri szerint (Egyet. előad.) az angol játékokban látta Voltaire feltámadni az ógörögök olympiai versenyeit. Az angol nem lehet el játék nélkül, sportjaik mind jobban hódítanak nálunk a felnöttek körében is, így főképp lawn-tennis, cricket (rövidítve cross wicket-ből keresztbe tett botok.) football, kirugó labda és más játékok. Nálunk magyaroknál a játékok királya a labdajáték van főleg elterjedve. Legtávolabb áll tőle a nyugozó pedanteria. Mert azon kívül, hogy szabadban és nem szobában játszsza, a nyugalmi időt sem zavarja meg, mozgásba hozza egyszermind a vért, megnyitja szabad lélegzésre a pórusokat s az életöröm pezsgő érzetét árasztja el izmainkon, társadalmi terén is előmozdítja az egymáshoz való simulást. Ezeknek együttes hatásából származik az a kimagarázhatatlan jó kedv, a melyben gyermek és felnőtt önmagát egyaránt boldognak érezi. Botka József nevelőnek pálya nyertes műve után szintén Porzolt Lajos mentett meg mintegy 110-féle labdajátékot a jövőnek a jelenből és a régi magyar előidőkből. Uttörő művét elismerő hálával fogadta a szakirodalom.

Cserey József

A kassai és pozsonyi tornaversenyekről.*

A tanuló ifjaknak kedvét és érdeklődését a torna-gyakorlatok iránt rendkívül emelik a versenyek és ha egyéb okot nem is hozhatnánk fel mellettük, már ezért is fontartásra és fejlesztésre méltónak itélném azokat. De van számos egyéb ok is, melyekből csak egynehányra akarok utalni. A helyi versenyek alkalmával, tapasztalat után mondhatom, a társadalom minden osztálya ott van a hely színén és figyelemmel kíséri a tanulóknak gyakorlatait, sőt kitűzött díjakkal még a versenyvágyat is fokozza bennük. Az iskolának és társadalomnak ezen közvetlen érintkezése — melyet a paedagogia nem ok nélkül ír elő — még azon vaskalapos szülők között is szerez a tornázásnak híveket, a kiknek elfogult nézetét előbb semmiféle szóbeli kapacitálás, vagy írott betű megváltoztatni nem volt képes. A kerületi versenyeket a tankerületnek szellemi és anyagi műveltség tekintetében legkiválóbb gócpontján tartják. Mennyire tágul a szegény hegyvidék tanuló ifjainak értelmel látóköre, ha a versenyek alkalmával egy ily vidéki culturalis középpont szellemi kincseivel, anyagi műveltségének ezer jeleivel megösmékedhetnek; nem is szólva arról, hogy mit nyer

a nemzeti eszme az által, ha a túlyomóan nemzetiségiek által lakott vidék ifjúsága a különböző vidékekről összesereglett magyar ifjakkal találkozik, érintkezik, megbarátkozik. A mit a kerületi versenyeknek képző hatásáról fölhozhatunk, az mind hatványozva áll a fővárosi (országos) versenyekről. Nem is gondolná az ember, hogy hány szegény sorsú tanuló ismerkedik meg ilyenkor Budapestele, a ki különben sohasem látta volna azt. Pedig a fővárosban, tanáraik kalauzolása mellett eltöltött egy-két nap fölér néhány hónapi elméleti oktatással. A tornaversenyeknek paedagogai fontossága különben olyan nyilvánvaló, hogy annak további fejtegetését bátran mellőzhetem.

Ezek után áttérhetek a kassai és pozsonyi kerület tornaversenyeken tett személyes tapasztalataimra.

Előre bocsátom, hogy a verseny mind a két helyen teljesen kielégítő volt. Az ifjak kellő training mellett pontosan végezték úgy a szabad, mint a szerekekkel és szereken való gyakorlatokat és a kiket a júry kitüntetésre méltatott, azok mindnyájan meg is érdemelték azt.

A kassai versenytéren méltó feltűnést keltettek a budapesti VII. ker. főgymnasium növendékei, a kik közül többen versenyfutásban annyira trainirozva voltak, hogy játszva megelőzték társaikat; a szereken, különösen a nyugtón bemutatott gyakorlataikkal pedig rengeteg tapsot arattak. Itt azonban egy megjegyzést nem hallgathatok el. Vajjon való-e, helyes-e a tornaversenyeken olyan bravour-mutatványokkal föllépni, a melyek, mint életveszélyesek az iskolai tornázásból ki vannak tiltva? Nézetem szerint az ilyen gyakorlatok nem oda valók. A tornaversenyek feladatahoz tartozik az iskolatornázást híven visszatükrözni, tehát azon eredményt föltüntetni, melyet valamely intézet összes tanulója a torna téren elért. A bravour-mutatványok pedig az egyes tanulók által elért ügyességet tüntetik fel és így a közönség félrevezetésére alkalmasak. Jövőre tehát jó lesz elvül kimondani, hogy a szereken is az összes tanulók versenyezzenek és nem egy e czélra kiválasztott és begyakorolt tornászok.

A pozsonyi versenyéről azon impressio alatt távoztam, hogy a szerekekkel való gyakorlatokat általánosítani kellene. A kötélfűzés és a súlyokkal való szabadgyakorlatok körülbelül már minden intézetnél meghonosodtak. Ez azonban még nem elég. Pozsonyban néhány iskola a súlyokon kívül még a botokkal és buzogánnyal való gyakorlatokat is bemutatta és az az általános tetszés, melyet a közönség padjain és a júry emelvényén keltettek, valóságos népszerűségi bizonyítvány mellettük. Ezeket minden intézetnél be kellene hozni, egyrészt azért, mert a taggyakorlatokkal ritmikusan combinálva (dob-vagy énekkíséret mellett, vagy a nélkül) rendkívül kellemes benyomást keltenek, részben pedig azért is, mivel a tornázás iránt érdeklődésnek fölkeltésére szerfölött alkalmasak, a mi pedig a modern nevelésnél nem megvetendő dolog. Itt különben megjegyzem — a nélkül azonban, hogy állításom mellett érveimet is felhoznám, a mi messzire vezetne, — hogy én a tornával kapcsolatban a sport minden nemét szívesen látom; így a játékokat, úszást, csónakázást, biciclizést, vívást stb., melyek egyenkint és összesen is a tanuló ifjú testi ruganyosságának, izomerejének fokozására kiválóan alkalmasak. Magától értetődik, hogy kellő módon és időben.

A tornaversenyek külső sikerének, különösen az áttekintés szempontjából való biztosítására, sem Kassán sem Pozsonyban nem történt meg a kellő intézkedés és így a tömegnek visszatartására fordított erő csekélynek bizonyult. Ennek hátrányát különösen Kassán tapasztalhat-

* Az O. K. T. köz. ben e két versenyéről ismét egy figyelemre méltó czikk jelent meg, melyből érdekesnek találjuk a következőket közölni.
Szerk.

tuk. midőn a jurynak tulságosan hosszúra nyúlt tanácskozása idején az utcai apró népség valóságos előzőnlötte a versenyteret és bumlizásával változatos ugyan, de épen nem kellemes tableau-t rögtönzött.

Ugyanitt fölvetem az ifjak elhelyezésének és fegyelmezésének kérdését is. Az utóbbira nézve az a véleményem, hogy a tornaversenyek alkalmával a tanulóknak valamivel több szabadságot kell adni és ha egyikkel-másikkal valami emberi dolog történik, ne sutjsuk azt a rendtartás fegyelem eszközeivel, hanem intézzük el atyailag és véglegesen mindjárt a helyszínen. A spárta-iaiknál is lazább volt a fegyelem, mikor táborban voltak; már pedig ifjainknak élete is a versenyek alkalmával nagyon sok rokonságot mutat fel a tábori élethez. Az ifjakat Kassán a kaszárnyákban együttesen. Pozsonyban pedig a polgári házaknál külön-külön helyezték el. Azt hiszem, az elhelyezésnek előbbi módja paedagogiai tekintetben előnyösebb. A folytonos felügyet csak ily módon eszközölhető, már pedig bármennyire vagyok is annak barátja, hogy a tanulóknak a versenyek alkalmával nagyobb szabadság adassék, a felügyeletet mégis szükségesnek tartom nehogy olyan könnyelműségel kövessen el az ifjú, melynek jövője adja meg az árát. Azt, hogy mennyire mehet az adott szabadság és meddig lehet az azzal való netalánt visszaélést is elnézni, a felügyelő tanár mint paedagogus itéli meg. Itt még csak azt kívánom megjegyezni, hogy a tornatanító mellett jó volna intézetekenként még egy felügyelő tanárt is adni, a kinek a költségeit a kormány ép úgy megtérítene, mint a tornatanítóét. Mindenütt találkozunk egy-egy kártárs, ki a mondott föltétel alatt szívesen elkísérné a tanulókat versenyútjukban és a felügyelet gondjait megosztaná kollegájával. Ez a kívánság, azt hiszem, jogos is, de méltányos is.

Nem hagyhatjuk szó nélkül a verseny idejét sem. Azt hiszem, a fölött nincs többé nézetkülönbség, — az idej versenyek után szó sem lehet többé róla — hogy a szeptemberi versenyek tartásának még a gondolatáról is le kell mondanunk. Még ha az előkészítés, a begyakorlás forszirozásának paedagogiai hátrányától eltekintünk is; de az a szeszélyes időjárás, mely ép a szeptember hónapot jellemzi, el kell hogy riaszson az e hónapi tornaversenyektől. Kassán a verseny előtti és utáni napon oly kellemetlen, hideg szeles idő volt, hogy a tanulók egészségének kockáztatása nélkül alig tarthattuk volna e napokon a versenyt. Különös szerencsének mondható, hogy a verseny napján meg a legszebb idő volt, úgy, hogy a tanulók tornaruhájukban vonulhattak ki, a mi a menet szemrevalóságát tetemesen emeli. Már a pozsonyi verseny napja nem volt szerencsésen megválasztva. Egész délelőtt szakadt a hideg őszi eső s a versenyt délután nedves alajon tartották meg. E körülményből az illetékes tényezők között a verseny meg, vagy meg nem tartására nézve nézeteltérés keletkezett, melynek a kivonulásnál hátrányos hatását is tapasztaltuk. Szegeden, mint a lapokból értesültünk, födőtt helyiségbe szorult a tornaverseny. Arra nézve tehát, hogy a versenyt szeptemberbe ne tartsuk, minden valószínűség szerint egyet fogunk érteni; de az a kérdés, mikor tartsuk hát? A Közlönyben juniust ajánlják; ez ellen mint fontos érvet azt hozzák fel, hogy e hónapban folynak az érettségi és az osztályvizsgálatok, nem látszik tehát czélszerűnek az ifjakat ép e fontos munka idején megzavarni és ezen érv elől alig zárkothatunk el. Mindent összevetve a május hónapot tartom a legalkalmasabb időnek a tornaversenyek megtartására, mely még a legbizhatóbb és, főképp ha a pünkösdi ünnepekre tehetjük, a tanítás menetét sem tartóztatja föl.

Vége még kérelmet kell intéznem a közlekedési miniszteriumhoz. Az ifjuság a tornaversenyek alkalmával mérsékelt vasúti kedvezményt élvez; nem lehetne a tanulók részére egészen ingyen jegyeket adni? Továbbá, ha egy intézetből anyian vesznek részt a kirándulásban, hogy egy vagy több waggont teljesen betöltenek, azon esetben nagyon czélszerű és szükséges lenne, hogy az a waggon mint átmeneti kocsi egészen a rendeltetési helyig szállítsa őket, nehogy a többszöri átszállás bajának, sőt veszélyének is ki legyenek téve. Ha a közlekedési ministerium ezen utóbbi kérelemnek, mint remélem, helyt ad, úgy utasítsa arra az üzletvezetősegeket, mert a debreczeni üzletvezetőség pl. daczára annak, hogy 56-an utazunk Ungvárról Kassára, a direkt kocsikra vonatkozólag kellő időben fölterjesztett indokolt kérésünket egyszerűen megtagadta,

(Ungvár.)

Schürger Ferencz.

Az egyenes állás és a tornázás.

A test tartása nemcsak a tornázástól és annak módjától, hanem a tornázáson kívüli időben az iskolában és különösen a szülői háznál való foglalkozás a helyzettől függ. Miután pedig helyes, mondjuk szabályos testfejlődés — eltekintve egyes kóros behatásoktól — flatalságunk foglalkozása és szokásainak eredménye, természetes, hogy ezt is kora gyermekségünktől kell kezdenünk, mert később sokszor lehetetlent kívánunk a tornázástól, midőn az amugy is rövid idő alatt hosszú hosszú évek megrögzött hibáit akarjuk általa reparálni.

Hogy most az egyenes állás, vagyis a test szabályos tartása mitől függ, arra már nem lehet illetékesebb, mint első rangu orvosi kapacitásunk dr. Högyes Ferencz ki jeles értekezésében*) ezt mondja: a „testalkotás szabályos vagy szabálytalan fejlődésére nézve első sorban az alsó végtagok alkotása gyakorol befolyást, mivel testünk hordozásában ennek jut a főszerep.”

A láb szerinte egyenes, ha a térdben és bokában összeér ||; gacsos, ha térdben összeér, de a bokában nem) (; dongás, ha a bokában összeér, a térdben nem (. Az első szabályos, a 2 utóbbi ferdüléssel állás. Ezek mellett a talp elhelyezése szerint van: talp, — külső és belső talpszél — állás. Az első szabályos, a 2 utóbbi ferdüléssel állás, melyek az előbbiekkal 8 féle változatban fordulnak elő. Miután a talp elhelyezése nagyobb részt a láb alkotásától függ, e helyen csakis ezekre leszünk tekintettel.

Adatai szerint 6 bónapos korig minden normálisan fejlődött gyermek alsó végtagja donga alakú. Innen a láb lehet mint fent egyenes, gacsos vagy donga alakú. Hogy miként változik a láb életkor szerint, arra nézve dr. Högyes 5000 esetet ügyelt meg, mely megfigyelések táblázata összevonva a következő:

Kor	egyenes	gacsos	dongás láb %-okban
0—6 hó	—	—	100%
6 hó 1 év	48·6%	—	51·4%
1—2 év	47·1%	13	39·9%
4—5 év	36·7%	52	11·3%
8—9 év	57·8%	38	4·2%
10—11 év	48·0%	33·2	18·8%
14—15 év	41·7%	31·8	26·5%
Felnőttek	44·2%	22·1	3·7%

Ezekből láthatjuk, hogy kezdetben minden gyermek dongalábu, 6 hó—1 évig csak egyenes és donga alakú végtagok vannak és hogy a gacsos láb csakis a 2-ik évben kezd feltűnni, mely azután rohamosan nő, míg ismét fog. A donga alakú végtag nagy százaléka az 1-ső év végén onnan van, mert sok gyermeket korán állítgatják, mielőtt a láb a nagy testsúly elviselésére megerősödött volna. A gacsos láb pedig egyenes alakú végtagból keletkezik, valószínűen az állás és járás művelete folytán.

Hogy mikép alakul a végtag az egyén foglalkozása szerint, arra nézve dr. Högyes következő összehasonlítást hozza fel:

	Egyenes	gacsos	dongás alakú végtag
Tanuló	42·0%	25·2%	32·8%
Iparos tanonc	40·5%	42·2%	17·3%
Katona	48·5	18·4	33·2%

A tanulóknál, hol a tornázás képez fokozott testi munkát; azt találjuk, hogy ez csökkenti a gacsos végtag alakok számát, de a donga végtagalakokét növeli. Az iparos tanoncoknál pedig azt tapasztaljuk, hogy a súlyos munka folytán legtöbb a gacsos és legkevesebb a donga állású végtag. A katonáknál legtöbb az egyenes állású végtag (majdnem a fele) kevés a gacsos, de a donga végtag alak majdnem az összes esetek harmadát teszi ki és még nagyobb mint a tanulóknál. A gacsos végtagalakok csekély számaránya tényleg a sorozás eljárását bizonyítja, valamint az egyenes végtagok felnövekedett számaránya is.

Dr. Högyes adatainak megtekintéséből levonhatjuk a következőt, hogy a katonáskodás sem jobb a tornázásnál.

Itt tehát nem annyira azon fordul meg a test szabályos fejlődése, hogy mit, hanem hogy mennyit és mikép gyakorlunk. A padba szorított növendékek nem igen lendítünk, ha a mozgásra szánt órákon glédába állítjuk és az a mennyiben a tér szűke nem igen enged nagyobb terjeszkedést egész órán át majdnem helyben menetel. Óvjuk a gyermeket túlságos megterhelés és megerősítéstől zsenge korától kezdve, kerüljünk mindent a mi alsó végtagjainak elferdítését előidézhethné, hogy később annál inkább biztosítsuk testének egyenes állását. Ha pedig annyira vittük már, hogy gyermekünk a muzsák szentélyét is látogatja, ne várjunk mindent csak az iskolától és ne hársunk minden bajt és elferdítést a tanintézetre. Hogy pedig tanulóink közt részint az előbb említett ferdülések, részint sok más szabálytalan állásokkal találkozunk, arra nézve legyen szabad a következő saját megfigyeléseimet felhoznom.

Hogy felvidékünk tanuló ifjúságának legnagyobb része szerény anyagi viszonyok közt futja meg a középiskolai pályát, arról meggyőződhetünk leginkább télen, midőn a torna óra előtt egész csapat „maródit“ jelent és leginkább a fagyott lábát mondja akadályul. Vidékünk szeszélyes időjárása, a könnyű, sokszor hiányos lábbeli, hiányos felügyelet, gondatlanság, sokszor kényszerűség nem egy lábát fagyasztott már meg, vagy a régebben annyira divott magas sarok, hozzá nagyon szűk lábbeli nem egy lábát ferdített már el nemcsak a fiuknál, de a lányoknál is, a hol azután nincs az a fűző, mely azt szabályozná. És hogy ferdül el ezáltal a végtag? A természetes ösztönnél fogva az ember és állat is, minden fájó tagját beljebb huzza; így a fájó lábfejet is soha sem feszítjük kifelé, ugynevezett művelt

állásba, hanem befelé. Ez által a test súlyvonala, mely a természetes vagy zárt és az ugynevezett szög állásban a sarkra esett, előre esik, a törzs előre görbül, a karok pedig befelé fordulnak, a mell pedig behorpad.

Nem ritka a gacsos térd sem és a vele járó görbe hát. Ki nem látott még egy tanulót, a mint az fiókos asztalánál vagy padjában tanul! kezét a két térd közé szorítva, olykor dörzsölve, gerinczét az asztalhoz meghajtván olyformán, hogy állával majdnem az asztalt éri, ott hajlong s hogy a lába elférjen a fiók vagy polc alá, aiul szétterjeszti, hogy a térd és közte a keze egymást éri. Ily helyzetben tölt órákat és „magol“. Vagy ha szabad óraiban társaival a mult és jövőről beszélget, kezét nadrágja zsebébe mélyeszti és lábát a térdben keresztbe téve „hóbinkázik“. Ugyanazt az ülémódot sokszor a tanulásnál is megtartja, ki tagadná, hogy a felső láb sulya alatt behajlott alsó nem közeledik a gacsos alakhoz? Vannak tanulók, kik a lábnak ezen keresztbe vetésénél következetesen az egyik pl. a balt mindig alul, a másikat ráhelyezik; ezeknél a jobb végtag egyenes, a bal pedig feltűnően gacsos (; némelyek felváltva vetik át lábukat, ezeknek mindkét végtagja többé-kevésbé gacsos.

Ha tehát a gyermekek végtagjai, — ha csak más ok pl. angol kór, nem hatott közbe — ferdülések, okát részint a túlságos megterhelés, de még a rossz szoktatásban kell keresnünk. Az elsőtől óvjuk gyermekünket csecsemő korában, azaz ne állítgassuk, mielőtt a láb megbírná, továbbá a tornázás idejében és pedig mielőtt iskolába járna a szertornázástól, mert tény, hogy a házi tornaszerekről már ferdítve kapjuk a gyermekeket a középiskolába, a hol a tornázásnak ama beosztása mellett, a minőt már 92-ben a helyi lapokban is javasoltam, u. m. rend, szabad, minél kevesebb szer-, de annál több játék esetleg énekyakorlat alig észrevehető dongás végtag alakot eredményez, de annál több gacsos végtagot egyenesít, tehát javít. Az említettem rossz állás és ülésre pedig figyelmeztessük a tanulót úgy az iskolában, de különösen otthon, mely óvintézkedés az előbbivel együttesen a ferdüléssel végtagok számarányát bizonyára az egyenes alakok javára fogja változtatni,

Medveezky István.

A magyar velocipédezés 1894-ben.

A dr. Kilényi Imre által nagy gonddal szerkesztett Hunnia M. Bicycle Club értesítőjének több számában pontos összeállításban találjuk meg mult évi versenyek győzteseit, eredményeit. Az alábbiakban pár érdekes egybeállítást mutatunk be.

Ritka versenynél láttuk írja a szerző, versenyeredménynek jegyzőkönyv alakjában, vagy egyébként hiteles és hivatalos alakban való constatalását és megörökítését. Most ez rendszerint egyszerűen úgy történik, hogy az eredmény egy program lapba lesz hevényében írónnal beleírva, de akkor se mindig a versenyintéző vagy időmérő közvetlen jelentése alapján, a mi pedig a recordoknál lényeges, hanem az eredmény szájról-szájra adatik és nem csoda, hogy mire a jegyzőhöz ér, az egyes versenyeket követő nagy sürgés forgásban, lármában és zavarban, a valóságtól elülhet, vagy legalább is nem hiteles. Az így létrejött összeállítás azután a versenybírósg hitelesítésével ellátva nem lesz, legtöbb esetben alkallódik.

A magyar pályarecordokat a francia, német és osztrák pályarecordokkal egybehasonlítva, következő eredményre jutunk, meg jegyezvén, hogy összeállításunkban az idők mindenütt a helyből való startra vonatkoznak:

*) Tapasztalati adatok a szabályos és szabálytalan alsó végtag állások fejlődéséről a gyermekkorban. (A magy. tud. akadémia kiadása.)

Küönfélék.

Sajtóhiba a korcsolyaverseny programjában.

A nemzetközi korcsolyaversenyek nevezési határnapja nem 24-én, mint mult számunkban közöltük, hanem 26-ikán csütörtökön van.

Philipovich Emil hazánk legjobb távkerékpárosainak egyike, a bpest-pécsi verseny első győztese, 12 év leforgása alatt következő kilométernyi eredménnyel túrázott.

1893. évben	16 kirándulással	887— kmt.
1884. "	65 "	3090— kmt.
1885. "	66 "	4185— kmt.
1886. "	70 "	8283 ₅ kmt.
1887. "	53 "	3457 ₆ kmt.
1888. "	43 "	2833— kmt.
1889. "	59 "	4426 ₄ kmt.
1890. "	56 "	3616 ₅ kmt.
1891. "	62 "	4357— kmt.
1892. "	55 "	3581— kmt.
1893. "	44 "	2276— kmt.
1894. "	97 "	6143— kmt.

azaz összesen: 42036— kmt.

ami magában véve is elég érdekes statisztika, s megjegyzendő, hogy 1892-ig magas gépen tömör gummi abroncson kerekezett.

A „Budapesti Torna-Club“ január 19-én esti 7^{1/2}

órákor az V. ker. markó-utczai állami főreáliskola tornacsarnokában disztornázást tart, melynek sorozata a következő: Felvonulás. Szabad gyakorlatok: vezeti Iszer Károly művezető. Sztornázás: I. csapat, magas korlát, előtornász Szögy Béla. II. csapat, ló széltében, előtornász Iszer Károly. III. csapat, bak, előtornász Ambrus István. Kezdők versenye (összetett) magas ugrás és súlyemelés 30 kgr.-mos ruddal. Haladók versenye (összetett), magas ugrás, súlydobás magasba 10 kilogrammos golyóval. Ló hosszában, vezeti Szögy Béla. Birokverseny. Nyújtó tornázás. Elvonulás.

A budapesti (budai) tonaegylet a mult héten tartotta meg közgyűlését, Kollár Lajos elnöke alatt. Krenedics Gyula, a játékrendező bizottság elnöke beszámolt a tennis mult évi eredményéről. E szerint a tennis-pályát közel 5000-en vették igénybe s a bevétel 48 frittal multa felül a kiadásokat. A választmány Krenedicsnek s a bizottságnak e kedvező eredményért köszönetet szavazott. Rónay Emil bemutatta a pénztári számadást, a mely szerint ez évre 294 firt felesleg van, a tagok száma pedig 426-ra emelkedett. Köszönetet szavaztak Wlassék Edénének egy 20 fritos kötelezvény ajándékozásáért és Bély Mihály művezetőnek, a kinek érdeme, hogy a mult hónapban rendezett disztornázás kitünően sikerült. Zsingor Mihálynak, az elhalt művezetőnek sir-emlékére 600 firt folyt be, miért is a választmány már közelebb felállíttatja az emléket.

Cserey József lévai főgymnasiumi jeles tanártól, kinek a klasszikus művekről szóló munkái méltán tudos nevet szereztek, egy füzet jelent meg „Á játékról hajdan és most“ és „A század végén“ czimmal. Az első dolgozatban az író meleg rokonszenvvel, igaz lelkesedéssel ír a testgyakorlatokról és különösen a játékról. Lapunk más helyén egy kis mutatványt közlünk az ifjusági könyvtárakba okvetlenül megszerzendő munkából. A mű ára 50 kr. Kiadja Nyitrai Léván.

A **jég szilárdsága**. Itt van a korcsolyaszegon s jó lesz meggondolni, mily teherbíró az a jég, melyen iringálni szándékozunk. Erre nézve a következő útmutatással szolgálhatunk. A 4 cm. vastag jég elbir egy magában

Táv.	magyar	francia
1 km.	1 p. 33 mp.	1 p. 14 ^{3/5} mp.
1909 m.	2 " 31 "	
2 km.	3 " 16 ^{3/5} mp.	2 " 33 ^{2/5} "
3 "	4 " 47 ^{2/5} "	3 " 49 ^{2/5} "
4 "	7 " 34 mp.	5 " 7 ^{2/5} "
5 "	7 " 38 "	6 " 23 ^{4/5} "
10 "	16 " 48 "	12 " 47 "
100 "	2 ó. 46 p. ^{3/5}	2 ó. 20 p. 35 ^{2/5} mp.
Táv.	német	osztrák
1 km.	1 p. 19 ^{3/5} mp	1 p. 20 ^{3/5} mp.
1609 m.	2 " 13 "	2 " 28 ^{4/5} "
2 km.	2 " 46 ^{3/5} "	2 " 48 ^{3/5} "
3 "	4 " 9 "	4 " 22 ^{4/5} "
4 "	5 " 37 "	5 " 56 ^{2/5} "
5 km.	7 p. 8 ^{3/5} mp.	7 p. 31 ^{2/5} mp
10 "	14 " 23 "	15 " 16 ^{3/5} "
100 "	2 ó. 45 " 45 ^{3/5}	2 ó. 45 " 45 ^{3/5} "

Uti rekordok.

Táv.	magyar	francia
50 km.	1 ó. 54 p. 12 mp.	1 ó. 25 p. 25 mp.
100 "	4 " 39 " — "	2 " 52 " 38 "

Táv.	német	osztrák
50 km.	1 ó. 47 p. 58 mp.	—
100 "	—	—

Velocipedversenyeket az egyletek következő számban tartottak.

	pályav.	utiv.	hegym.	táv.	össz.	vers. szám
H. M. B. C.	3	1	1	—	5	23
M. Testgy. K.	2	2	—	—	4	12
Bpesti K. E.	—	2	—	—	2	7
I. Pozs. K. E.	2	—	—	—	2	16
M. Athl. C.	2	—	—	—	2	4
Achilles S. E. }						
Szab. Torna E. }	2	1	—	—	3	8
Előre K. K.	1	1	—	—	2	9
Nemz. K. E.	—	2	—	—	2	6
Hmv. T. és V. E.	1	—	—	—	1	3
Kol. K. E.	1	—	—	—	1	7
Sav. B. C. }						
Pan. M. K. E. }	1	—	—	—	1	7
H. M. B. C. }						
Pécsi K. E. }	—	—	—	1	1	1
M. K. Szövetség	1	—	—	—	1	9
Összesen	16	9	1	1	27	112

A versenydíjak az egyletek között következőleg oszlanak meg:

	érmek						tisztb.	tiszjtjélv.	eml. é.	összesen
	okl.	n. ar.	ar.	n. ez.	ez.	br.				
Hunnia	2	1	2	16	21	12	28	—	—	82
Ach. S. E.)										
Szab. T. E.)	3	1	2	1	7	7	1	—	—	22
M. Test. K.	1	—	3	8	12	14	2	—	—	40
Bp. K. E.	—	—	3	5	8	7	1	—	—	24
Nemz. K. E.	—	—	2	—	11	8	1	—	—	23
Pan. M. K. E.)										
Sav. B. C.)	—	—	—	5	6	6	5	—	—	22
Előre K. K.	—	—	1	—	13	12	5	—	—	31
Fécsi K. E.	—	—	1	—	6	—	4	—	—	11
Kol. K. E.	—	—	—	—	12	7	3	—	—	22
Bud. K. E.	—	—	1	1	1	—	1	—	—	4
M. Athl. D.	—	—	1	—	6	8	4	—	—	19
Hmy. T. és V. E.	—	—	1	—	3	3	—	—	—	7
Bp. T. C.	—	—	1	—	2	—	1	—	—	4
I. Pozs. K. E.	—	—	—	—	—	—	21	33	—	53
Összesen	6	2	18	36	108	84	77	33	2	366

járó embert; 9 cm. vastag jégen már kisebb ágyukat is lehet szállítani; 16 cm.-es jégen már teljesen fölszerelt üteg is elvonulhat. A 29 cm. vastag jég a legnagyobb terheket is elbirja. Ezen szabályok azonban csak általánosságban igazak, mert a 4 cm.-es jég is elég erős többek korcsolyázására hirtelen jött hidegben fagyva, míg az olvadó 6 cm.-es is könnyen beszakad. Nagyobb társaságok megtartására 7—8 cm.-es jég kell, feltéve, hogy a társaság nem jár egy tömegben és nem lép egyszerre a zene ütemeire. A 12 cm.-es keményen fagyott jég már kellő biztonságot nyújt.

Játékok a régi Rómában. A dr. Rupp Kornél főgymnasiunai tanár által a középiskolai tanulók számára kiváló gonddal szerkesztett Tanulók Lapjában Kárpáti Kelemen a régi Róma gyermekeinek játékaról a következőket közli: „A Pompeiban és Rómában talált képek a serdültebb gyermekkor játékeit őrizték meg. Az egyik képen házépítő gyermekeket találunk, a másikon katonásdit játszik egy csapat. Amott vesszőkön nyargalásznak, itt falábakon járnak. Van kép, melyből látjuk, hogy a régi korban is előszeretettel foglalkoztak azzal, hogy a víz sína tükrén cserépdarabokat csuszattak. Kedvelt játék volt a királyosdi, koczkaetés és a dióval való játszás, melynek számtalan változata divott. Leginkább el volt terjedve az a módja, hogy a játszó gyermekek három diót egy csoportban helyeztek el a földön. A játszó azután egy vízszintes sorban felállottak és egymásután hajították el diókat a diócsoporthoz felé. Ha a csoport szétesett, újra összerakták és a játékot mindaddig folytatták, míg az egyik fiu elhajított diója oly módon nem esett a diócsoporthoz, hogy a csoport felett megmaradt. Ez lett a nyertes, ez szedte össze a társai által elhajított diókat. Más mód volt az, hogy a diókat egy hosszú, egyenes sorban felállították, s sor egyik vége előtt egy deszkából készült lejtőt helyeztek el. E lejtőn aztán kiki elgurította a maga dióját és annyi diót nyert, ahányat a saját legurított diója a lejtővel szemközt levő diócsorból kimozdított.

A losonczi diákok dicsősége. A kassai tornaversenyen a losonczi — áll. főgymnasium több kitüntetésben részesült. E kitüntető okiratokat és érmekeket a karácsonyi szünet alatt küldte meg a versenybíró és f. hó 3-án buzdító és dicsérő beszéd kíséretében s a tornatanárok jelenlétében osztotta ki a gymnasium igazgatója. A nyert kitüntetések a következők: 1. a főgymn. a tornaversenyen részt vett ifjúsága és két tornatanára Burián János és Malesevics Emil, elismerő oklevelet kaptak. 2. Cservenka István VIII. o. tanuló mint első győztes ezüst érmet és elismerő oklevelet. 3. Oppenheimer Zsiga VII. o. tanuló, mint első győztes ezüst érmet, ezenkívül ezüst medailliont és elismerő oklevelet. 4. Szporni Elek V. o. tanuló, mint második győztes bronz érmet és elismerő oklevelet kapott. Gratulálunk a jeles tornatanároknak és a győzteseknek.

Torna-bál. A szombathelyi torna-egylet saját célja javára Szombathelyen a Sabaria szálló nagytermében 1895. január 19-én zártkörű táncvigalmat rendez.

A pécsi veloczipédezők, mint a pécsi „Kerékpár egyesület“ értesítőjében olvassuk a múlt évben a nyílt és zárt versenyeken összesen 16 díjat nyertek ebből 5 első, 4 második, 3 harmadik és 1 negyedik díjat, azonkívül 3 idő érmet. Az egyleti havi értesítőt pedig az egylet ezután „Magyar Kerékpáros“ cím alatt két hetenkint bocsátja ingyen a tagok rendelkezésére. Örvendünk a tevékeny egylet erősödésén.

A gyöngyösi gymnasium tornaterme. Rauscher M. szombathelyi építész tervei szerint az ujonnan építendő gymnasiumban a tornacsarnok az iskola épület mellett

épülne fel, melylyel egy fedett folyósó köti egybe. A tornaterem két ajtóval és öt nagy ablakkal van ellátva. A tornacsarnok és óépület között terül el az 1500 quadrt. méter nagyságú játszó tér. A tornacsarnok talaja a nyári tornater talajánál 15 centiméterrel magasabb. A tornacsarnok 200, a külön ruhatár 36 négyszög m. nagyságú lenne. A csarnok magassága 6 mt. — játszótér széle fákkal és bokrokkal lesz szegélyezve.

A pápai korcsolya-bál rendező bizottsága a következőképp alakult meg: Géczy Kálmán százados elnök, Körmendy Béla elnök, Gyulassy Gyula főhadnagy, Szegfy István főhadnagy, Giay Károly és Kramasza Imre alelnökök, Tscheppen Jenő titkár, Pakrócz Kálmán ellenőr, Regulí Dezső háznagy és Kis Tivadar pénztáros. Ezenkívül 98 tagu rendező bizottság, melyben 17 katonatiszt nevét olvassuk tiszthelyettesítő Wimffen Iván br. alezredesig. Ez a szép egyetértés egyformán dicséri Pápa városának polgárságát mint a tiszt urakat. De gyanunk van, hogy ez egyetértés csak is főképp a pápai szép szemek műve:

A szegedi csolnakázó-egylet Nyilassy Pál dr. elnöklete alatt f. hó 4-én közgyűlést tartott. Elhatározták a közgyűlésen, hogy az egylet hajóparkját kiegészítik és a megrongált hajókat kitaroztatják. Nyilassy Pál dr., az egyesület elnöke, a hajópark kiegészítését nyomban meg is kezdte azzal, hogy az egyletnek egy modern versenyhajót ajándékozott. A közgyűlés köszönetet mondott a gavallér. elnök ajándékaért. Elintézte még a gyűlés a február 2-iki regatta-bál ügyeit.

A „Kolozsvári kerékpáros-egylet“, ez a tevékeny vidéki egyesület már kiírta jövő évi versenyeit, és pedig: június hó 29-én nyílt pályaverseny, jun. 30-án 330 klm. távverseny, szept. 8-án nyílt pályaverseny, okt. 6-án 8 klm. hegyi versenyt.

Dr. Baitner Hugót a M. A. C. és Kolozsvári A. C.-nak több évi buzgó titkárát, elnökét, tordai törvény. széki bírót a ministerium a kassai jogakademiához tanárrá nevezte. A magyar testgyakorlatoknak egyik jelembajnokát és tudós jogászt, a tordai magyarság fájdalommal látja távozni köréből, de ép oly örömmel fogadhatja Kassa művelt társasága és az akadémiai ifjúság.

Jég között átusztta a Tiszát Rettenetes fürdőt vett Szegedhez közel, az alsó Tiszán egy szökevény rab a napokban, A parton éppen tüzet gyújtott, hogy szalonát pörköljön, mikor az erdőből kibukkant két csendőr. A szökevény fegyencz ott hagyta paraszát, de magához vette a pirított szalonát és kenyeret s rongyos subáját vállára vetve futásnak eredt. A csendőrök e szokatlan látvány által meglepetve, megállottak, s csak egy perc múlva jutott eszükbe, hogy itt „bajos“ emberrel van dolguk. Rákiáltottak: „megállj, — mert lövünk“ de a fegyencz nem azért szökött meg és nem azért rakott paraszat a síkságon, hogy a zsandárokkal vasra veresse magát, és biz az megretírált. Három vagy négy határon keresztül futottak egymásután: elől a betyár, utána a két gyalogos zsandár. Minden községet elkerültek és így jutottak el egy elhagyott partvidékre, a Tiszához. A gazemzer itt megállt és a pár órai üldözés után látva, hogy a csendőrök még mindig nyomában vannak és lövöldöznek, habozás nélkül belevetette magát a jégszilánkokkal borított Tiszába és a csendőrök folytonos golyózápóra között átusztott Bácskából Torontálba.

X Klósz György fényképészeti műintézet Budapest V. Kossuth Lajos-téza 18 sz. I. emeleten Telefon állomás Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépekről, ipar-, mű-, és tárgyakra sat. Photolithographia, czinkographia, fénynyomat, autographiai, fénymasolat.

Fritz Ármin könyvnyomdája

BUDAPEST,

VIII. kerület, József-körút 9. szám (bazár-épület).

Elvállal minden e szakmába vágó munkát izléses és pontos kivitelben a lehető legolcsóbb árak mellett.

Legújabb szerkezetű kerékpárok.

Nagy választék valódi angol és német kerékpárokból.

Herbster Károly

raktárában

Budapest, Károly-körút 3. szám

1894. évi árjegyzék ingyen.

LIPIKI JÓDFÜRDŐ

(SZLAVÓNIÁBAN.)

Elsőrangú kútforrás és gyógyfürdőhely

Enyhe éghajlat.

Egyedüli jódhévíz a Continensen 64° Celsius

Az idény tartama márcziustól október végéig. Gyógyjavaslatok: A gyomor és bélcsatorna mindennemű hurutos bántalmánál, hólyagbetegségeknel, csuzos és köszvényes kóralakoknál, görvélykóros és különféle vérbajoknál.

Kiterjedt árnyékos park, saját gyógyzenekar, fedett sétány, díszes és kényelmesen berendezett szalodák és magangyógyintézetek.

100 vendégszoba.

Kitűnő étkezés mérsékelt árak.

Vasuti összeköttetés: Pakratz Lipik (cs. és k. szab. déli vasut), Okucan (m. kir. államvasutak.)

Vadászterület

kerestetik bérbevétel czéljából, lehetőleg a főváros közelében. Szíves ajánlatok a „Herkules” kiadóhivatalához intézendők.

FÖLDESZ L.

puskaműves

Budapest, Muzeum-körút 9 szám.

Ajánlja jó hírnevű

fegyvereit

kezesség mellett,

továbbá mindennemű **revolvereket** és teljes **vadászfelszereléseket.**

Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek. Javítások legolcsóbban számítatnak.

Porzsolt Kálmán

munkái:

- A párbaj. Színmű 1 felv. Először adatott a nemzeti szín-
házban 1881-ben 40
Szerencsétlen furulyások. Elbesz. 1883. 1 —
Viharos élet. Elbeszélések. 1886 1 —
Fürdői emlékek. Elbesz. 1887. (Képekkel.) 1 —
Sport és szerelem. Elb 1887. (Képekkel.) 1 —
Amor im Bade. A „Fürdői emlékek” német kiadása Berlin 1891. Ára 1 márká.
Herkules Testgyak. és sportközl. 1884. Első évfolyam 6 —
1885. Második évfolyam ... 8 —
1886. Harmadik évfolyam... 8 —
1887. Negyedik évfolyam .. 8 —
1888. Ötödik évfolyam 4 —
1889. Hatodik évfolyam ... 4 —
1890. Hetedik évfolyam... 4 —
1891. Nyolczadik évfolyam 4 —
1892. Kilencedik évfolyam 4 —
Képes sportnaptár. 1886. évre 1 50

- A testgyakorlati oktatás rendszere. A testgyakorlati oktatásra vonatkozó törvények és rendeletek gyűjtemény. 1886 — 80
Reform-naptár 1892. Politikai és szépirodalmi tartalommal — 40
A Dunántúl irashab és képen. (Dunántúli képes naptár 1892) 1 —
Ugyanaz II-ik kötet 1893-évre 1 —

Porzsolt Jenő:

- A korcsolyazás kézi könyve. Képekkel..... 1 —

Porzsolt Lajos munkái:

- A magyar labdajatekok könyve. Képekkel s gróf Eszterházy Mihály előszavával..... 1 —
A tornázás kézikönyve Képekkel 1 20
Tornakartyak. Képekkel 1 —
Mindezen munkák kaphatók a „Herkules” kiadóhivatalában (Budapest, József-körút 5. sz.)

KAJARI DEZSŐ

KARLSBADI

cipő-különlegességek.

Budapest, Dorottya-utca 8. sz. a.

Ajánlja legdusabb választékban

férfi-, női- és gyermek-czipő-árut a téli idényre

a legolcsóbb árak mellett. — Különös ügyelemmel

velocipedező, turista és hegymászó tornaczipőket, vadász-csizmakat

mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részére egyaránt;

tiszti czipők, galoschnik v. gumiezipők, ugy szinte vízmentes czipőket és kényes lábra különlegességeket, nagy választékban raktáron tart

Videki megrendelések mérték vagy minta-czipő szerint leggyorsabban cszközöltetnek.

HIDETÉSEK

felvételnek

a kiadóhivatalban

BUDAPEST,

VIII ker. József-körút 5. sz. a.

Képek és képeretek a legnagyobb választékban a leggyorsabbból a legremekebbig való kivitelben legmérsékeltébb árakon kaphatók esakis TINTNER MIKSA műtárában Bécs. I. Opernring 19.